

သမန္တပြောင်းလဲ

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ နိဝင်ဘာလ

တန်ဖိုးကိုသိပါမှ

တန်ဖိုးရှိသည့် ထာဝဏေသာ ...

တန်ဖိုး အဆင့်မြင့်ဆာဖို့

တန်ဖိုးမြင့်ကြပါ့ သဘောဝတီ။

ဟနိုကာ

ပျော်နှီး

❖ ထုပ်သီးတောာနိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တောာ

သင်ကြံး

❖ ခိုဝင်းစုံပျော်များထိန်းသိမ်းရေး ပိုင်းဝန်းကျော်ဆောင် ရွက်ပေး

သတ်များကြော်

❖ သစ်တောာသတ်များ၊ တရားမှုပင်သစ်နှင့် သစ်တောာ ထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်းသီးရမိခြင်းသတ်များ

သင်ဆောင်ရန်ကြော်

❖ သစ်တောာကလူဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး - ဦးမြိုင်သန

❖ သီးနှံသစ်တောရောအော်ရိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်း - ဒေါ်ဝါးသောင်းမြိုင်

❖ LCC နှင့် UTM ဇွဲပျော်အကြောင်း သိကောင်းဆရာ - ပို့ဆောင်ရေးနှင့် စာရင်းအင်္ဂါန်

❖ သစ်တောာအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းရေးစွဲခြင်း - စောင်းစဉ် - ဦး

❖ ထူးခွဲနှင့်ရော်ကိုင်းများနှင့် စိုက်ခိုင်းထူးခွဲနှင့် တံဆိပ် ခုံမြှုပ်နည်း - သဘောတုန်းရိုက်လုပ်ငန်း

သုတေသန

❖ ကိုကိုစိတ်ကူးယဉ် - မင်္ဂလာ

❖ ထိန်းသိမ်းခြင်းအနေပညာ - အောင်(များ)

❖ အိုဝင်းကျော်စီးသင်ခန်းစာ - အောင်ကြော

❖ ဆေးဖက်ဝင် သမုန်းပင်အကြောင်းသိကောင်းစရာ - ဒေါ်အိုင်း ဖုန်းလုပ်ရေး

❖ ပို့ကျချက်ကြော - ဒေါ်ကျသာရီ

❖ ဈေးသည်နှင့်ဈေးဝယ် - ဒေါ်ကျအိုဒ္ဓရိုင်း

ရုပ်ကြော်

❖ အတွဲအလှည့် - စုစုင်

❖ ကြည့်ခွင့်ရှိသည်....ထိခွင့်မရှိ - စုစုင်

မျက်နှား

J-၃၁၄၉

၅-၆

၁၃-၁၅

၁၁-၁၂

၂၆-၂၇

JJ-၂၇

J၈

၃၃-၃၈

၄၂-၄၈

၄၃-၄၅

၄၇-၄၈

၁၉-၂၁

J၉-၂၀

ဘဝတစ်လျှောက်

❖ လွှမ်းဆွဲတိသတ်ရခြင်း(၉) - ချမ်း (၅၂)

❖ ရေပျိုး - အုန်းစွမ်းလေး

၁၆-၁၈

၄၆

ကဗျာ / ကဗျာနှုန်းကြော်

❖ ကာတွန်း - အော်ကျော်

၂၃

❖ စိမ်းစိုးစိုးကိုလို ထိန်းသိမ်းရှိ (ကဗျာ) - ဧည့် (ယင်္ခာ)

၁၀

အကျိုးကြော်

❖ An Old Forester Looks Back. Seven-

၃၁-၃၂

Management of Peatland Ecosystem

in Myanmar - U Sein Thet

နှုန်းကြော်

❖ မြန်မာပိတေဂံပင် - ဦးမြိုင်လင်း

၃၉-၄၁

နောက်ကျော်

တတ်းမျှုးချုပ်နင့် ထုတ်ဝေသူ

ဦးလှို့

ဤကြေားရေးများ၊ တိုးချွဲပညာပေးရေးဌာန၊ ရုံးအစိတ်(၃၉)၊ သစ်တောာ်းစီးပွားရေးဌာန၊ သယ်ယူတာနှင့်သဘောဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ နောက်ဝန်ဆောင်ရွက်တော် ထုတ်ဝေဆွင့်အမှတ် - (၆၆-၀၀၄၀၀)

တတ်း

ဦးမောင်မောင်အေး - ၃ -

လက်ထောက်ကြေားရေးဌာန

တတ်းအုပ်စုံများ

ဦးအောင်ကျော်ဦး လက်ထောက်ကြေားရေးများ အော်မောင်ခြင်း ဦးစီးအရာရှိ (English Editor)

ပုံးပို့

ဦးရဲလွှင်ငွေး(၆၆-၀၀၁၅၅) ပေါ်ပြုလာမီသားရုံးနှင့်တိုက် (၂-၁၀၃)၊ ပွဲရုံးတော်၊ ပြုံးမေး၍၊ အေားသီးမြို့နယ်၊ နောက်ဝန်ဆောင်ရွက်တော်

အကျိုးသီးနှံ - ဝန်ကြီးဌာန

extension@forest.gov.mm

မြတ်များစုံများသိမ်းသိမ်းရေး ပိုင်းဝန်းကျင်ခေါ်ဆောင်ရွက်ပေး

မြတ်များစုံများသည် လူသားများ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်ရေးအတွက် အဓိကကျယ်သည့် ကောစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ ထောက်ပုံ ပေါ်ပြီး လူသားနှင့် ကောစနစ်လိုအပ်ချက်များကို ပုံစိုးပေးကာ ပိုမိုတည်ပြစ် သည့် ရာသီဥတုရရှိရန် အထောက်အကြောင်းပြုပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒေသရေးမျိုးစိတ်အများအပြားအတိုင် မျိုးစိတ်အများအပြား၏ မိုးချို့ရာနေရာဖြစ်ပါသည်။ မြတ်များစုံများနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်းရန် လူသားတိုင်းတောင်နှုပ်ပါသည်။ စနစ်တကျ မြတ်များစုံများအတွက် လုပ်ငန်းများ ပေါင်းစပ်လိုက်နိုင်မှု အားနည်းသည့် စီမံကိန်းများ၊ ထာဝစ်မတည်တဲ့နိုင်သည့် မြေအသုံးချ မှုများ စသည့်အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မြတ်များပျက်စီးဆုံးလျက်ရှိပါသည်။

မြတ်များစုံများကြောက်စီးဆုံးရှုံးမှုသည် ကောစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဂေဟေးမေးကြားများ အမွှေအနှစ်ပျက်စီးခြင်း၊ အဆင့်အတန်းကျဆင်းခြင်း စသည်တို့ကို ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ လူသားမျိုးနှင့် ရေရှည်တည်တဲ့ပေးကို ဖြမ်းခြောက်လျက်ရှိပါသည့် ရာသီဥတုပြုပေးမှု စိုက်ပျိုးထုတ်ကုန်ကျဆင်းမှု၊ စွမ်းအင်မလုံလောက်မှုစသည့် စိန်ခေါ်မှု အများအပြားနှင့် ကြံတွေ့နေရာသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ လက်မှတ်ရေးထိုးပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည် မြတ်များစုံများကြောက်စီးဆုံးရှုံးမှု (Convention on Biological Diversity – CBD)ဆိုင်ရာကတိကောင်တို့ကို ဖြည့်ဆည်းခြင်းနှင့် နိုင်သားများနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ အနာဂတ်အတွက် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံအဆင့် မြတ်များစုံများကြောက်စီးဆုံးရှုံးမှု မဟာယူဟာနှင့်လုပ်ငန်းစီမံချက် (National Biodiversity Strategy and Action Plan-NBSAP)ကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ NBSAP သည် မြတ်များစုံများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ထိန်းသိမ်းကာ ကွယ်ခြင်း၊ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့်အသုံးပြုခြင်းတို့အတွက် နိုင်ငံအဆင့် လမ်းညွှန်မှု မူဘောဇ်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် NBSAP ကိုလိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမှ မြတ်များစုံထိန်းသိမ်းရေးတွင် တိုးတက်အောင်မြှင့်မှုအချို့ကို ရရှိပြီဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများ အလျော်အမြန်ဖွံ့ဖြိုးလာမှုနှင့် သဘာဝသယ်ယူတဲ့များ လိုအပ်ချက်မြှင့်မှုလာမှုတဲ့ကြောင့် NBSAP (၂၀၀၁)ကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

သဘာဝအရင်းအမြစ်များအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဓိုကရာဇ်အကြေလုပ်ငန်းတစ်ခုအဖြစ် ရှိသနသည်မှာ ရာရွှေနှင့် တစ်ခုနှင့် ပြုပြန်ပါဖြစ်ပါသည်။ သစ်တော်ကောစနစ်များ၊ မြစ်များ၊ မြတ်များစုံများ၊ ကျွန်းများ၊ ရေအိုင်ကြီးများ၊ ကုန်ရှိုးတန်းနှင့် အူရွှေဝါကောစနစ်များ၊ တောင်တန်းကောစနစ်များအား ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်ပြီး အကျိုးရှိစွာ အသုံးချရပေမည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒေါ်ယာအားဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံထက် သုံးပုံ တစ်ပုံ ပီယာက်နှင့်နိုင်ငံထက် နှစ်ဆ ပုံမှန်ကြီးမားသော်လည်း မျိုးစိတ်များနှင့် သတ်းအချက်အလက်များ မှတ်တမ်းတစ်နိုင်းမှာ သိသိသာသာ နည်းပါ လျက်ရှိပါသည်။

မြတ်များစုံများကြောက်စီးဆုံးရှုံးမှု လက်ရှိရှိနှင့် အနာဂတ်အချက်အလက်များကို အစိုးရွှေ့နာနာဖော်ဖြစ်ပါသည်။ စည်းများမှ ဖွံ့ဖြိုးရေးရှုံးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စိမ်းချက်များအတွက် ရရှိအသုံးပြုနိုင်မှု သေချာ စေရန် ကောစနစ်လေလူလူမှုများနှင့် မြတ်များစုံများကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဗဟိုအ ချက်အလက် သိရှိစွာဖြစ်ပါသည်။ သက်ရှိ လူသားများအတွက် အရေးကြီးစိမ်းချက်များအတွက် အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။ သက်ရှိ လူသားများအတွက် အရေးကြီးစိမ်းချက်များအတွက် အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး အနာဂတ်ကျွော် သာယာ လှပရေးအတွက် ပိုင်းပါဝင်ကြပါပါ့ဟု တိုက်တွန်းရေးသားလိုက်ရပါသည်။

သင်တော်မြိုင် (၆)ချက်

- (၁) ကျော်မြိုင်း:

ရေ ပြေ တော်မြိုင်း မြတ်များနှင့် သဘာဝ စုံကြော်မြိုင်း ကျော်မြိုင်းမြိုင်း
- (၂) အစားအသုံးတည်တဲ့စေခြင်း:

လက်ရှိပြည်သူလုပ်နှင့် စောင်ရွက်သူလုပ်နှင့်သာ အကျိုးရွှေ့နာနာရှိပြည် သော်လိုက်ခြင်း သင်တော်မြိုင်းမြိုင်းပြည်အတွက် အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။
- (၃) အခြေးအစားအရေးတွေအတွက်များ:

ပြည်သူလုပ်နှင့်သာ အကျိုးရွှေ့နာနာရှိပြည် အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။
- (၄) စွမ်းဆောင်ရည်တို့ကိုပြုပေးခြင်း:

သင်တော်သယ်ယူမှု ရရှိပြီးသည် မြို့သွေးအား အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။ မြို့သွေးအား အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။
- (၅) ပြည်သူလုပ်နှင့်သာ ပြုပေးခြင်းအတွက်များ:

သင်တော်ပြုပေးခြင်း သင်တော်သယ်ယူမှု ပြည်သူလုပ်နှင့်သာ ပြုပေးခြင်းအတွက်များ အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။
- (၆) ပြည်သူလုပ်နှင့်သာ ပြုပေးခြင်းအတွက်များ:

သင်တော်သယ်ယူမှု အမြတ်ဖြစ်ပါသည်။

ညွှန်ကြားရေးမျှူးချုပ် ဦးငြေးအောင်တက်ရောက်၍ အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားသည်။

ညွှန်ကြားရေးမျှူးချုပ်က အဖွင့်အမှာစကားပြောကြားရာတွင် ယခုသင်တန်းအား သစ်တော်းစီးဌာနနှင့် APFNet တို့ ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော မဲခေါင်ဒေသ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တော်ရောဂါးနှင့်များအား ဘဏ်ဖို့မဲ့အုပ်ချုပ်ခြင်း သရုပ်ပြုစီမဲ့ကိန်း၏ ထောက်ပုံမှုပြင်ဖွင့်လှစ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ APFNet အထောက်အပုံးပြင် ပင်လောင်းဖြူနယ်၊ လိန်းလိုကျေးရွာမှာ စိမ်ကိန်းကာလအတွင်း သီးနှံသစ်တော်ရောအော်ပိုးခြင်းသရုပ်ပြောက်ကော် ၁၀၀ တည်ထောင်ဖို့ ရည်မှန်းထားသည့်အနက် စိမ်ကိန်းပထမနှစ် (၂၀၂၀) ခုနှစ်မှာ ၂၀ ကော် ဒုတိယနှစ် (၂၀၂၁) ခုနှစ်မှာ ၄၀ ကော် စုစုပေါင်း ၆၀ ကော် တည်ထောင်ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ သရုပ်ပြောက်တစ်ကေလျှင် ပိတောက်၊ တမလန်း၊ ပျော်းကတိုး၊ ယမနေ့စာသည့် သစ်တော်သစ်ပင် ၁၀၀၊ နှစ်ရှည်သီးပင်များဖြစ်သည့် ချင်းတည်း (မျောက်ပိုး) ပို့ဆောင်၊ သံပုံရာပင် ၁၀၀နှင့် ဝါးမျှူးခုဝါ(တစ်ကေလျှင် စုစုပေါင်းစိုက်ပင် ၂၃၀) စိုက်ပိုးထားပြောင်း၊ စိမ်ကိန်းအနေဖြင့် ရောဝရေးလေဒသတိုးသိမ်းရန်အတွက် အရေးပါသည့် သစ်တော်သစ်ပင်တွေကို ထောက်ပုံးပေးသည့်အပြင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မိသားစုစုပေးဝါယာအတွက် အဆင်ပြောစွဲ နှစ်တိုးသီးနှံဖြစ်တဲ့ ၁၉ နှင့် နှစ်ဦးမျှေးတွေကိုလည်း ထောက်ပုံးပေးခဲ့ပါကြောင်း၊ ဆက်လက်၍ ရောဝရေးလေဒသတော်ကောင်းနေဖိုးဆိုရင်သစ်တော်သစ်ပင်တွေကို အပိုပြု နေသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၏စုစုပေးဖွံ့ဖြိုးမှုကိုလည်း အလေးပေးဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ကြောင်း၊ စိမ်ကိန်းအနေဖြင့် ဒေသခံ ပြည်သူများ၊ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်ရည်ရွယ်ပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာန် (Mini Budget) အတွင်း နှစ်ဦးမျှေးကိုတိတက်ကို ကူညီထောက်ပုံးပေးခဲ့တာဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုအခါ တိန်နှင့်မှုနှင့်ကိုတိတက်အား ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်အသုံးချိန်ရန်၊ ဒေသထွက်ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများအား ကုန်ခြောအဆင့် ထုတ်လုပ်ရောင်းချိန်ရန်နှင့် ဈေးကွက် ရှာဖွေချိတ်ဆက်ရောင်းချိန်ရန်အတွက် ပြင်ပကျမ်းကျင်ပညာရှင်နှင့် အသေးစားစက်မှုလက်မှု ဦးစီးဌာနမှ ဆရာ/ဆရာ များအားပါတ်ကြားပြီး သင်တန်းကိုဖွင့်လှစ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း။

နိုင်ငံတော်မှုလည်း အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အားပေးဆောင်ရွက်ရန်သောပြောင့် သင်တန်းသားများအနေဖြင့် နှစ်ဦးမျှေး (ကုန်ခြော) ထုတ်လုပ်ရောင်းချိန်ပြီး လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပြုခိုင်အောင် အားသွန်ခွန်စိုက်လေလာဆောင်ရွက်သွားကြရန် မှာကြားပါသည်။

သင်တန်းဖွင့်ပွဲအဆင်အနားအား သစ်တော်းစီးဌာန၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမျှူးချုပ် (စီမံခန့်ခွဲရေး)၊ ညွှန်ကြားရေးမျှူးချုပ်ရုံးရှိ သက်ဆိုင်ရေးများ၊ ညွှန်ကြားရေးမျှူးများနှင့် သုတေသနများ၊ တက်ရောက်ကြပြီး၊ ပင်လောင်းဖြူနယ်၊ လိန်းလိုကျေးရွာမှာ သင်တန်းသားစုစုပေါင်း (၂၀၂၃) ခုံးတက်ရောက်ကာ သင်တန်းအား အောက်တိဘာလ (၅)ရက်နေ့မှ (၇)ရက်နေ့အထိ ဖွင့်လှစ်သင်ကြား ပို့ချေခဲ့ပါသည်။

ပါးအုန်းကိုမှတ်ယုံမှုအချိန်းများ ပိုးမြှင့်ကောက်ခံခြင်း

စဉ်	သစ်တော်ထွက်ပစ္စည်းအမျိုးအမည်	ရောက်ပုံ	လက်ရှိအခွန်နှင့်ထား(ကျပ်)	ပြင်ဆင်သတ်မှတ်သည့်အခွန်နှင့်ထား(ကျပ်)
၁	ဝါးကြီး(အရှည် ၁၈'၊ ထိပ်ဝါအချင်း၍"အထက်) (ကက) ဝါးသီး (ခခ) ဝါးနှုန်းခြား	လုံး လုံး	၁၁၀ ၄၅	၂၅၀ ၁၀၀
J ၁	ဝါးသား (အရှည် ၁၈'၊ ထိပ်ဝါအချင်း၍"အထောက်) (ကက) တင်း၊ ကျသောင်း၊ ထီးရှိုး၊ တပင်တိုင်၊ ကပ္ပါဒ်းစသည်ဈေးကွက်ဝင်ဝါးများ (ခခ) ကရင်းမျှော်သိုက်၊ သန်း၊ ဝါးယား၊ ဝါးနှုန်း၊ ဝါးကုတ်၊ ဝါးဖြူ၊ စသည်ဝါးများ (ဂဂ) အဲခြား၊ ကြခတ်၊ ဝါးကျပ်၊ ဝါးနှီးစသည်	လုံး လုံး လုံး	၁၁ ၅ ၃	၂၅ ၁၅ ၁၀
၂	ကြော်ကြီး(အရှည် ၁၈'၊ ထိပ်ဝါအချင်း၍"နှင့်အထက်)	လုံး	၇၅	၁၅၀
၄	ကြော်သေး(အရှည် ၁၈'၊ ထိပ်ဝါအချင်း၍"အထောက်)	လုံး	၁၀၀	၂၅
၅	ကြော်ဗြော် (အရှည် ၁၈')	လုံး	၂၀	၅၀

သန ၁၀၂

၂၀၂၂ ... နိုဝင်ဘာ

ပြည်ထောင်စုတောက္ခန္တ ဖွံ့ဖြိုးတက်ရေး

ဦးမိန့်သင်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး (ဇြန်)

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့သည် နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ပြပိုင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ပြပိုင်ပြောင်းလဲရေးဟာသူ့ဟာများကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းများကို သက်ဆိုင်ရာပြည့်ထောင်စုတိုးဌာနများမှလည်းကောင်း၊ ဒေသနှင့်ရွှေဖွံ့ဖြိုးရေး မြို့ပြုဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ကျေးဇားဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများကလည်းကောင်းအသီးသီးတာဝန်ယူ၍ အသေးစိတ်ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏သဘာဝအရင်အနှစ်များရေးရေးအကောင်အထည်ဖော်တွင် စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် ပြည်သူများ၏ အနာဂတ်အတွက် အခြေခံအချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝအရင်အနှစ်များအား ရေရှည်တည်တံ့ဖွေ၍ ပြည်သူရှုစုတိအတွက် အခွင့်အလမ်းများဖော်တိုးပေးစွမ်းနိုင်လျှင် စီးပွားရေးစနစ်ကို ထိထိရောက်ရောက်တိုးတက်လာစေနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝအရင်အနှစ်များအား စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲမှုမရှိပါက ကျွန်ုတ်တို့ စားသုံးသောအစားအစာ၊ သောက်သုံးသောရေးနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ပေးမည့်အရာများအားလုံးကို ပြို့ပြောက်ခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ မြန်မာပြည်သူများ အစားအစာနှင့် ရေရှးလုံးမှာ ရာသိတွေပြေားလဲမှုလျော့ပါး စေခြင်း၊ သပ္ပါယပြုခြင်းနှင့် နောင်လာမည့်မျိုးဆက်သစ်များအတွက် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးတို့ကဲ့သို့သော သဘာဝအရင်အနှစ်များမှရရှိနိုင်မည် အကျိုးကျေးဇူးများအား ရေရှည်တည်တံ့ဖွေကောင်းမွန်လာအောင်လုပ်ဆောင်ရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအုပ်ချုပ်မှု၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းကြောင်းတွင် သစ်တော်များ၏အနှစ်ကဏ္ဍသည် အဓိကနေရာမှပါဝင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တော်အုပ်ချုပ်မှုသမိုင်းသည် ရွှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ခိုင်မာစွာရှုခဲ့ရှုမျှမှာ အစဉ်အလာလည်းကြီးမားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ရွှေးပေးသက္ကရာဇ်အတိုင်း ဘိုးဘွားများလက်ထက်ကတည်းက သစ်တော်ယဉ်စာပေါကြော်လှပေ သည်။ ထူးခြားချွော့ကွဲပြားစွာတည်ရှုနေသည့် ပထဝ်အနေအထား ရာသိုတ္ထကွဲပြားခြားမှုမှတ်ကြောင့် အမျိုးစုံလှသော

သစ်တော်ကြီးများပေါက်ရောက်ရှင်သန နေကာသည်သာမက စိုဝင်းစုံ၊ ဂေဟ စနစ်မျိုးစုံပိုင်ဆိုင်သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်ပေသည်။ ထိုအပြင် မြန်မာ့သစ်တော်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိတ်ငွေထိုင်ကုန်သောပြည့်သူများ၏ စားဝတ်နေရာရေးအခြေခံလိုအပ်ချက်များကိုဖြည့်ဆည်းပေးရုံသာမက နိုင်ငံခြား ငွေအမြောက်အမြေားကိုလည်း နှစ်စဉ်ရှာဖွေပေးလျက်ရှိသည့်အပြင် သဘာဝဝန်းကျင်စိစီရင်းလေနှင့်ပိုပြည့်ရေး ရောမြေသာ့ဂိုဏ်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရေအရင်းအမြစ်ခွဲရေးနှင့် ရာသိုတ္ထကွဲပြားလဲမှုဆိုင်ရာတို့အတွက် အဖို့မဖြတ်နိုင်သည့်အမွှေအနှစ်များ ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရောမြေအကျယ်အဝန်းသည် စတုရန်းစိုင် နှစ်သိန်း မြောက် သောင်းကြော် (၂၆၁, ၂၂၈) ရှိ၍ စတုရန်းစိုင်တစ်သိန်းလေးသောင်းကိုထောင်ခန့်(၁၄၉,၀၀၀)မှာ သစ်တော်များဖုံးလွှှားလျက်ရှိရာ ရာနိုင်နှုန်းအား ဖြင့် ၅၇ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိသည်။ ဤကိန်းကောင်းမှာ ၁၉၉၀-၉၃ ခုနှစ် အတွင်းရှိရှိကုံးထားသော ကောင်းကောင်းမြတ်းစာတ်ပုံများကို အခြေခံ၍ သစ်တော်မင်းကြီး ဦးအောင်မြင်က ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် တွေ့ကြံချက်ခန့်မှုနှင့် ထားခွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ် စစ်တမ်းများ အရ နှစ်စဉ် သစ်တော်များပြန်းတီးမှု ပမာဏမှာ ၅၄၄, ၁၆၀ ကေး ခန့်ရှိကြောင်း ခန့်မှုနှင့်ထားပါသည်။ ယင်းသည် စုစုပေါင်းနိုင်ငံ မြောက်သာ၏ ၀.၃ ရာခိုင်နှုန်းမှုရှိသည် သစ်တော်များ နှစ်စဉ်ပြန်းတီးပြောက်ကွယ်နေကြောင်း ဖော်ညွှန်းလျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် ခန့်မှုနှင့်တိုင်းတာချက်များ အရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စုစုပေါင်း မြောက်မှုနိုင်ငံတွင် စုစုပေါင်းသစ်တော်များအား အနှစ်များရှိရှိနေသော နှစ်ရှိကြောင်းသံပြုသားသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လွှန်ခဲ့သော နှစ်(၂၀)အတွင်း သစ်တော်များသည်

အန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးအတွက် တိုးချွဲပညာပေးခြင်းများ ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သကဲ့သို့ တည်ဆဲ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ထိရောက်စွာကြီးကြပ် စစ်ဆေးအရေးယူဆောင်ရွက်မှသာလျှင် သေားအန္တရာယ် ကင်းသော စားနံပါတ်ရှိရှာများ၊ အစားအစာများ ပိုမိုထွက်လှပ်လာကြမည်ဖြစ်ပါသည်။

သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးခြင်း

သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးခြင်းဆိုသည်မှာ ဆေးဖက်ဝင်ပင်များ၊ နွယ်ပင်များအပါအဝင် ရာသီသီးနှံ အပင်များ၊ စားပင်သီးပင်များ၊ တိရှိရှိနှင့်မွေးမြှုပူရေး လုပ်ငန်းများ (ပါး၊ ပုံစွန်နှင့် ပျားမွေးမြှုပူခြင်းလုပ်ငန်းများ အပါအဝင်)ကို အသန့်ကိုက်ညီသော အဖိုးတန်သစ်တော သစ်ပင်များ၊ ကြီးပြန်ပင်များ စုစုပေါင်းပိုက်ပျိုးကာ မြေပေါ်ယာတစ်ခုတည်းတွင် စုပေါင်းပိုက်ပျိုးမွေးမြှုပူခြင်း ဆိုင်ရာမြေအသုံးချမှုစနစ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မြေပေါ်ယာတစ်ခုအတွင်းမှ ထုတ်ကုန်တစ်မျိုး ထက် ပိုမိုရရှိစေရန် မြေသယံဇာတကို ထိရောက်မှန်ကန် စွာ အသုံးချသောနည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များကို ရေရှည်အပြည့်အဝအသုံးချရေး အတွက် စီမံအုပ်ချုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးခြင်းသည် ဂေဟစနစ်ကိုတည် ပြုပေြး ရာသီဥတုကို ထိန်းညီပေးနိုင်သည့် သစ်တော သစ်ပင်များနှင့်တွဲဖက်ကာ ဖိုက်ပျိုးမွေးမြှုပူရေး ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကျေးရွာအဆင့် အသေအဆင့်ရာသီဥတုမျှတြေ့ပြုး ဖိုက်ပျိုးမွေးမြှုပူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများစေရှင်ပါသည်။

သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးခြင်းစနစ်တွင် သစ်တောသစ်ပင်များကို နှစ်ရှည် သို့မဟုတ် နှစ်ချင်း စားသုံးသီးနှံများနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ တိရှိရှိနှင့်အစားအစာဖြစ်သည် အပင်များ၊ ဖြက်၊ ပဲမျိုးများ စသည်တို့ နှင့်သော်လည်းကောင်း ရေရှည်ပျိုးမွေးလေ့ရှိပါသည်။ ကမ်းရှိုးတန်းအသေများတွင် ပါး၊ ပုံစွန်း၊ ကာကွန်းများနှင့် ဒီဇိုင်းအပင်များ ရေရှည်ပျိုးမွေးမြှုပူခြင်းကုန်းမြေ များ၊ လယ်ယာများတွင် ကြော်၊ ဝက်၊ ဘဲ၊ ဆိတ်၊ ကျွဲ့ နှင့် သစ်တောသစ်ပင်များရေရှည်ပျိုးမွေးမြှုပူခြင်း မွေးမြှုပူခြင်းတို့သည်လည်း သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းများဖြစ်ပါသည်။

သီးနှံသစ်တော့ပျိုးနည်းစနစ်အမျိုးမျိုးရှိပါ သည်။ သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးခြင်းတွင် ပါဝင် သည်အစိတ်အပိုင်းများအပေါ်မှတည်၍လည်းကောင်း၊ မတူကွဲပြားသောအသေများနှင့် ဂေဟစနစ်များ၊ မြေမျက်နှာ

သွင်ပြင်၊ ရာသီဥတု၊ မိရိုးမလာစိုက်ပျိုးမှုပုံစံများအပေါ် တွင် မှတည်၍လည်းကောင်း၊ သီးနှံသစ်တော့ပျိုးနည်းစနစ်အမျိုးမျိုးကွဲပြားပါသည်။ သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးခြင်းတွင် အခြေခံအားဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ မတူညီသောစိုက်ပျိုးမွေးမြှုပူရေးလုပ်ငန်းတို့ပါဝင်သည်-

(က)ရာသီသီးနှံနှင့် သစ်တောသစ်ပင်များ ရောနော့ပျိုးသောစနစ် (Agri-silviculture)

(ခ) သစ်တောသစ်ပင်များနှင့် ကျွဲ့ နှား ဆိတ်၊ ကြော် ဝက်စသည်တို့ရောနော့ပျိုးမြှုပူခြင်းဆောင်ရွက်သောစနစ် (Silvopastrol) ။

(ဂ)ရာသီသီးနှံနှင့် သစ်တောသစ်ပင်များ ကျွဲ့ နှား ဆိတ် ကြော်၊ ဝက် စသည်တို့ရောနော့ပျိုးမြှုပူခြင်းမွေးမြှုပူသောစနစ် (Agro-silvopastrol) နှင့်

(ဃ)သစ်တောသစ်ပင်များနှင့် ပျားတွဲဖက်မွေးမြှုပူခြင်း၊ သစ်တောသစ်ပင်များ ဒီဇိုင်းတေားအပင်များနှင့် ပါး၊ ပုံစွန်း၊ ကာကွန်းတွဲဖက်မွေးမြှုပူခြင်းအပါအဝင် ဘက်စိုက်ပျိုးမွေးမြှုပူစနစ် (Multi-purpose tree lots, apiculture with trees etc.) တို့ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအပြင် အသေအလိုက် သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးမြှုပူခြင်းနည်းစနစ်များကွဲပြားကြပြီး အပူပိုင်းအသေများတွင် အောက်ဖော်ပြပါ သီးနှံသစ်တောရောနော့ပျိုးမြှုပူခြင်းနည်းစနစ်များ ပုံစံများကိုလည်း တွေ့နှိုင်ပါသည်-

• တောင်ယာစိုက်ပျိုးမြှုပူခြင်း

• အပင်အလွှာစုံပါသည့် အိပ်ခြောက်ယဉ်(Home Garden) တည်ထောင်စိုက်ပျိုးမြှုပူခြင်း

• သစ်တော့ပိုက်ခေါင်းနှင့် ရာသီသီးနှံရောနော့ပျိုးမြှုပူခြင်း

• ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် သစ်တောသစ်ပင်၊ ရာသီသီးနှံ နှစ်ရှည်-နှစ်လတ်စားသီးနှံများ ရောနော့ပျိုးမြှုပူခြင်း

• လယ်ကာတန်းများနှင့် အရိပ်ပင်တန်းစိုက်ပျိုးမြှုပူခြင်း

• အပိုင်းအပိုင်း နှစ်ရှည်-နှစ်လတ်စားသီးနှံများကို အခြေဖြေပြီး သစ်တောသစ်ပင်များနှင့် ရောနော့ပျိုးမြှုပူခြင်း

• ဥယျာဉ်သီးနှံစိုက်ခေါင်းများကြား လိုင်းအလိုက်စိုက်ပျိုးမြှုပူခြင်း

• မြေမျက်နှာ၊ စမ်းချောင်းများတစ်လျှောက်စိုက်ပျိုးမြှုပူခြင်း

• လယ်ယာများ၏ ဘေးပတ်လည်တွင် သစ်တော သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးမြှုပူခြင်း

အောက်ရှုံးသီးနှံသစ်တော့ပျိုးမြှုပူရေးလုပ်ငန်း

သီးနှံသစ်တော့ပျိုးမြှုပူရေးလုပ်ငန်းတို့ပါဝင်သည်

- (က)မြေပေါ်ယာကို ထိရောက်စွာ အပြည့်အဝအသုံးပြု နှင့်ခြင်း၊
- (ခ)မြေတစ်ယူပေါ်ယာမှ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏတိုးတက်လာစေခြင်း၊
- (ဂ)မြေဆီသုမ္ပါနပိုမိုကောင်းမွန်လာစေခြင်း၊
- (ဃ)မြေတိုက်စားမှုကို လျော့နည်းစော်း မြေဆီလွှာ ထိန်းသိမ်းခြင်း ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေခြင်း၊
- (င)ကျေးဇူး ဒေသအဆင့် ရာသီဥတုမျှတစေရန် ထိန်းညီပေးခြင်း၊
- (၁)သီးနှံလုံးဝပျက်စီးယိုယွင်းမှုကဲ့သို့သော အန္တရာယ် လျော့နည်းစော်း၊
- (၂)အိုဝင်းတွင်ထုလောင်စာစွမ်းအင် ရရှိစေခြင်း၊
- (၃)လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စော်းနှင့် လယ်ယာ ဝင်ငွေ တိုကို ပို၍ တိုးပွားလာအောင် တိုးချွဲဆောင်ရွက် လာနိုင်ခြင်း၊
- (၅)သီးနှံစုံ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြှုပူရေး တွဲဖက်ဆောင် ရွက်သဖြင့် အဟာရပြည့်ဝသော ဘေးအန္တရာယ် ကင်းသော လတ်ဆတ်သောစားနှစ်ရိက္ခာများ၊ အစားအစာများ လုံလောက်စွာရရှိခြင်းစသည့် အကျိုး ကျေးဇူးများရနိုင်ပါသည်။
- ထို့ကြောင့် အကန်အသတ်ဖြင့်သာရှိသော မြေသယံအတာများကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ရေး သဘာဝ နှင့်လိုက်လျော့သီးတွေရှိသော စိုက်ပျိုးမွေးမြှုပူနည်းစနစ် များနှင့် မြေအသုံးချုပ်များ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး၊ စားနှစ်ရိက္ခာမျှလုံရေး၊ ဘေးကင်းလုံခြုံသော စားနှစ်ရိက္ခာများနှင့် အာဟာရပြည့်ဝသော အစားအစာများ တို့ဖြင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် သီးနှံသို့တော့ရေး၊ စွားစွားလုပ်ငန်းကို ကောစနစ်များနှင့် လိုက်လျော့သီးတွေစွာ စနစ်တကျကျယ်ပြန်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါကြောင်း တစ်ပြတိက်ပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့်
ပေါင်းပင်တွေဟာ ပြိုင်းကို စီးပွားခွင့်ရလာတယ်။

APK

မြန်မာစွဲ ထိန်းသိမ်းစွဲ

ချုစ်တဲ့သူငယ်လေ
သူငယ်ချင်းကောင်း ယောင်းမတို့လေး...။

တို့ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး
စတေးရည်မျှော်၊ ဆွေးနော်ပေါင်းငဲ့။
လက်ကမ်းလှည့်...

သစ်ပင်ကိုချုစ်ခင်ကြလွှုင်ဖြင့်
တစ်နှစ်တွင် တစ်ပင် ရှင်အောင်စိုက်ကြ
အကွက်မထင် မြေပြင်ပြည့်မှာပေါ့
ရှုရှိသမျှ စိမ်းစိစိုး
တော့ပျို့ဆို လုံအောင်ထိန်းကွဲ့
စိုက်ခင်းကိုတဲ့ ပြုစုကာကွယ်...
ပြည်နယ်တစ်ခွင်မယ်
ဆည်လည် ချောင်းမြှောင်းတွေနဲ့
ကောင်းကျိုးဝေမဲ့ နောင်းနောင်ဝယ်
မိုးကောင်းလို့ ရေကြော်
တော့ထည်ထည် ဖြစ်လိမ့်မလွှဲ...။

မျိုးဆက်များရဲ့ ကျိုးစီးပွားတွဲကိုပါယ့်
အမျိုးမှုနှစ်အားပြစ်မတင်ရလေအောင်
အဖိုးတန်သစ်ပင်လှတွေကို
ထိန်းကြတဲ့သိန်း....

စိုက်လိုက်အုံအုံ၊ တရာန်းရှန်းနှင့်
မျက်တစ်ဆုံးမြန်း ရေကြည်စ်းလွှဲ
စီးသွင်းသွင်းကို
မြင်မြင်သူ စိတ်ကြည်လ
ပျော်ရမည်ပဲ...။

မြန်မာည်စိမ်းလန်း အမှန်ဝေဖြာစေရေးမည်။
မြန်မာည်ဖြင့်းချမ်းရန် သေချာနေတော့သည်။

မြေးညွှန် (မေးသူး)

စီမံချက်၊ သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုအပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု နယ်မြေတစ်ခုစီအတွက် ဘက်စုအသုံးချ အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများကို ရေးဆွဲရန်အကြော်ထားပါသည်။ သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းရေးဆွဲ၏ အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းမှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူးပိုင်းအသေသစ်အဖွဲ့(International Tropical Timber Organization-ITTO)က သတ်မှတ်ထားသော သစ်တော့များကို ထာဝစဉ်တည်မြေစေရန် အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း(Sustainable Forest management SFM)၏ စံချိန်စံညွှန်း(Indicator)တစ်ခုလည်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း စီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်း မပြုနိုင်ဘဲ ရေးဆွဲခဲ့သည့်စီမံကိန်းများ သက်တမ်းကုန်ဆုံး ခဲ့သည့်ကာလများမှာ ချင့်ပြည်နယ်တွင် (၁၇)နှစ်၊ သာယာဝတီခိုင်တွင် (၂၉) နှစ် အသီးသီးကြော်မြှင့်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများကို အမြန်ဆုံး ပြန်လည်ရေးဆွဲရေးသည် သစ်တော့ရှိုးစီးဌာနအတွက် သမိုင်းပေးတာဝန်တစ်ရုံ ဖြစ်လာသည်သာမက နိုင်တော်ကိုလုပ်ဖို့ပြီးတိုးတက်ရေးအပေါ်တွင်လည်း များစွာ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ ယခင်က သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများကို သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းလက်ခွဲစာအုပ် ၁၉၃၈-၁၉၅၈ တို့အရ ရေးဆွဲခဲ့ရာတွင် ယခုအပါ ပြောင်းလဲလာသော သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုရည်မှန်းချက်များနှင့်အညီ ပြန်လည်ပြုပြင်ရန်လိုအပ်သောကြောင့် သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးပိုင်မာအဖွဲ့ (Management Plan Formulation Core Unit) ကို ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ရုပိုင်လ (၂၉)ရက်နေ့တွင် စွဲစည်းပေးခဲ့ပြီး သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းပုံစံ (Management Plan Format)နှင့် သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ (Management Plan Guide Lines) တို့ကို ရေးဆွဲချမှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ Management Plan Guide Lines များ ချမှတ်၍ သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ရေးဆွဲရာတွင်လည်း စီမံကိန်းကာလကို (၁၀)နှစ်တာကာလသတ်မှတ်၍ (၅)နှစ်ပြည့်ပါက ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ပြုပြင်ရေးဆွဲခြင်း (Review) ကိုလည်းဆောင်ရွက်ရပါသည်။ စီမံကိန်းများကို ၁၉၉၆-၁၉၉၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၄-၂၀၀၆ ခုနှစ်အထိ ပထမ(၁၀)နှစ်ကာလ၊ ၂၀၀၆-၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၈-၂၀၁၀ ခုနှစ်အထိ ၂၀၁၅-၂၀၁၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၇-၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ခုနှစ်ထိ တတိယ(၁၀)နှစ်ကာလ၊ ၂၀၁၇-၂၀၁၉ မှ ၂၀၂၅-၂၀၂၆ ခုနှစ်ထိ တတိယ(၁၀)နှစ်ကာလ သတ်မှတ်ရေးဆွဲခြားကြပါသည်။ ယခုအပါ တတိယ(၁၀)နှစ်ကာလသို့ ရောက်ရှိနေပြီး ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ခရိုင်သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်

ကိုင်မှုစီမံကိန်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်တွင် သစ်တော့ခရိုင်(၁၁) ခရိုင်၊ ၂၀၀၆-၀၇ ခုနှစ်တွင် သစ်တော့ခရိုင်(၆၃) ခရိုင်၊ ၂၀၁၆-၁၇ ခုနှစ်တွင် သစ်တော့ခရိုင်(၆၉) ခရိုင်နှင့် ၂၀၂၀-၂၁ ခုနှစ် ပြန်လည်သုံးသပ်ရေးဆွဲသည်အခါးနှင့် တွင် သစ်တော့ခရိုင်(၉၉) ခရိုင်အတွက် ခရိုင်သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများကိုရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ခရိုင်သစ်တော့အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံကိန်းများကိုရေးဆွဲရသည့် ပည်ရွယ်ချက်သည် ယခင်က သစ်တော့သယ်ယောတော့များ စဉ်ဆက်ပြတ်ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် ပည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်း ၁၉၉၆-၉၇ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ဦးတည်ချက်များနှင့် ပည်ရွယ်ချက်များကို ရှင်းလင်းထင်ရှားစွာ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဦးတည်ချက်များ

- လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု
(Social Economic Development)
- သစ်တော့ဖွံ့ဖြိုးမှု
(Forestry Development)
- စီးပွားရေးနှင့် ကုသန်းရောင်းဝယ်ရေးဖွံ့ဖြိုးမှု
(Commercial Development)
- သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်သည် သစ်တော့ထွက်ပစ္စည်းထုတ်လွှာမှု
(Timber & Non-Timber Forest Products)
- သစ်တော့အခြေခံလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှု
(Forest-based industry Development)
- ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ကုန်သွယ်မှု
(Marketing and Trade)
- တော့ရှင်းတိဇ္ဈာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ဒိုဝင်းစုံမျိုးကျိုးမှုနှင့် သဘာဝန်ကျင်ထိန်းသိမ်းမှု
(Wildlife, Biodiversity & Natural Conservation)

ရည်ရွယ်ချက်

- သစ်တော့များကို စီမံအပ်ချုပ်ရာတွင် သစ်တော့သယ်ယောတော့များထိန်းသိမ်းခြင်းမှာ သစ်တော့ခရိုင်ရှိုးစီးပွားရေးပိုင်မာအဖွဲ့(Management Plan Formulation Core Unit) ကိုလည်းကောင်အထူးဖြတ်ဖြတ်ဆောင်ရွက်ရန် အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းမှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအပူးပိုင်းအသေသစ်အဖွဲ့(International Tropical Timber Organization-ITTO)က သတ်မှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက်အသုံးချ အပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းမှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအပူးပိုင်းအသေသစ်အဖွဲ့(Sustainable Forest management SFM)၏ စံချိန်စံညွှန်း(Indicator)တစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခင်လစွာဆက် ➤

LCC နှင့် UTM ပြေပိုများအကြောင်းသီကာင်းဓရ

မြတ်တိန်နှင့်ဓရမျဉ်းအပ်းဖြာန

(၁) ဂရစ်မျဉ်း (Grid Line)

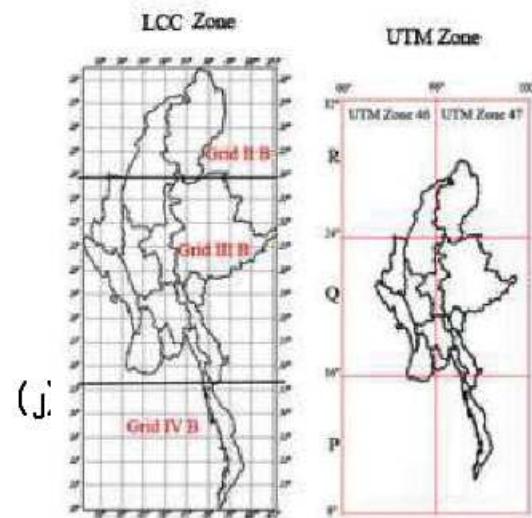
မည်သည့်ပြေပိုစကေးအမျိုးအစားတွင်မဆိုပြေပို၏ ကျယ်ပြန်မှုအတိုင်းအတာ (Map Extent)ကိုလတ္တိတွဲ၏၊ လောင်ရှိတွဲ၏ အကွာအဝေးဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ထားသော်လည်း အသေးစိတ်ကရစ်မျဉ်းများကိုမူ လတ္တိတွဲ၏၊ လောင်ရှိတွဲမျဉ်းများဖြင့် ဖော်ပြထားလေ့မရှိပါ။ အသေးစိတ်အညွှန်းများကို ပြေပိုထုတ်လုပ်စဉ်က အသုံးပြုခဲ့သော အပိုင်ချစွမ် (Map Projection System) ဖွဲ့စည်းထားသော ဂရစ်ဇုန် (Grid Zone)များအလိုက်၊ သတ်မှတ်ထားသောဂရစ်လိုင်း (Grid Line)များဖြင့်သာ ညွှန်းဆိုလေ့ရှိကြပါသည်။ တောင်မြောက်၊ အရှေ့အနောက် ၁၅ မိန့် တေးကွာသော LCC နှင့် UTM ပြေပိုများတွင် လတ္တိတွဲနှင့် လောင်ရှိတွဲ အုပ်စုအသားပြုမျဉ်းကို ၅ မိန့်အကွာအဝေးတိုင်း (ပါတာ ၉၁၀ ကျော်) တွင် တစ်ကြောင်းများသာ ဖော်ပြထားသည်။ ယခင် LCC ပြေပိုတွင် Lambert Conformal Conic ပြေပိုအပိုင် ချစွမ်ဖြင့် ကိုက် ၁၀၀၀ (ပါတာ ၉၁၄.၄) ကျော် ဂရစ်လိုင်းတစ်ကြောင်းဖြင့် ရေးဆွဲထားသည်။ ယခု UTM ပြေပိုတွင် Universal Transverse Mercator အပိုင်ချစွမ်ဖြင့် မိတာ (၁၀၀၀) ကျော် ဂရစ်လိုင်းတစ်ကြောင်းဖြင့် ရေးဆွဲထားသည်။

(၂) ဂရစ်ဇုန် (Grid Zone)**(က) LCC ဂရစ်ဇုန် (LCC Grid Zone)**

မြန်မာနိုင်ငံတွင် Lambert Conformal Conic စနစ်အရ ဂရစ်ဇုန် (၃) ခုအတွင်း ကျေရောက်နေပါသည်။ အကြမ်းအားဖြင့် လတ္တိတွဲ ၁၆ ° အောက်ပိုင်းကျေရောက်သော မြန်မာနိုင်ငံ အောက်ပိုင်းကို Grid IV B ဖြစ်၊ လတ္တိတွဲ ၁၆ ° နှင့် ၂၃ ° အကြားရှိ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းကို Grid III B ဖြစ်နှင့် လတ္တိတွဲ ၂၃ ° အထက်ပိုင်း ကျေရောက်သော မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းကို Grid II B ဖြစ်အဖြစ် ခွဲခြားထားပါသည်။

(ခ) UTM ဂရစ်ဇုန် (UTM Grid Zone)

မြန်မာနိုင်ငံသည် Universal Transverse Mercator စနစ်အရ အရှေ့လောင်ရှိတွဲ ၉၀ ° မှ ၉၆ ° အတွက် သတ်မှတ်ထားသော Column နံပါတ် ၄၆ နှင့် အရှေ့လောင်ရှိတွဲ ၉၆ ° မှ ၁၀၂ ° အတွက် သတ်မှတ်ထားသော Column နံပါတ် ၄၇ ၄၈ အတွင်း ကျေရောက်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မြန်မာနိုင်ငံသည် UTM နှင့် ၄၆ နှင့် ၄၇ ၄၈ ၄၉ အတွင်း ကျေရောက်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အရှေ့လောင်ရှိတွဲ ၉၆ ° ၏ အရှေ့ဘက် ပိုင်းကျေရောက်သော မြန်မာနိုင်ငံကို UTM နှင့် ၄၈ အတွင်း ကျေရောက်သည်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပြီး အရှေ့လောင်ရှိတွဲ ၉၆ ° ၏ အနောက်ဘက်ကျေရောက်သော မြန်မာနိုင်ငံကို UTM နှင့် ၄၆ အတွင်းကျေရောက်သည်ဟုသတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ လတ္တိတွဲနှင့် Row များအားဖြင့် P, Q နှင့် R ဖြစ်ပါသည်။ UTM ၄၆ အနှင့်အတွက် ဂရစ်မျဉ်းများကို အနက်ရောင်ဖြင့် ရေးဆွဲထားပြီး UTM ၄၈ အနှင့်အတွက် ဂရစ်မျဉ်းများကို အပြာရောင်မျဉ်းများဖြင့် ရေးဆွဲထားပါသည်။

(၁၆) မြန်မာနိုင်ငံကို LCC နှင့် UTM ဂရစ်ဇုန်ခဲ့ခြားမှုပြုပြေပို

(၂) ဂရစ်နံပါတ်များ

ဂရစ်နံပါတ်များကို UTM ဂရစ်နှင့်တစ်ခုခြင်းစီအတွက် တူညီသော ဂရစ်နံပါတ်တန်ဖိုးများဖြင့် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ မြောက်သီးညွှန်းဆိုသော ဂရစ်နံပါတ်များကို တောင်ဝင်ရှုံးစွန်းမှ အဲကြောတာ အထိ တစ်ပိုင်း၊ အဲကြောတာမှ မြောက်ဝင်ရှုံးစွန်း အထိတစ်ပိုင်း ခွဲခြားသတ်မှတ်သည်။ တောင်ကဗ္ဗာခြမ်းအတွက် တောင်ဝင်ရှုံးစွန်းမှ အဲကြောတာ အထိ ပီတာ ၁၀,၀၀၀,၀၀၀ (ကိုလိုပါတာ ၁၀,၀၀၀) သတ်မှတ်ပြီး မြောက်ကဗ္ဗာခြမ်းအတွက် အဲကြောတာမှ မြောက်ဝင်ရှုံးစွန်းအထိ ပီတာ ၁၀,၀၀၀,၀၀၀ (ကိုလိုပါတာ ၁၀,၀၀၀) သတ်မှတ်ထားပါသည်။

အရှေ့သီးညွှန်းသော UTM ဂရစ်တန်ဖိုးများကို သုညမှုစဉ် မသတ်မှတ်ဘဲ ရှင်တစ်ခုခြင်းစီအတွက် ၁၀၀ ကိုလိုပါတာ (၁၀၀,၀၀၀ ပီတာ) မှ စဉ် အရှေ့ဘက်ရှင် တစ်ခုအဆုံးအထိ (၁၀,၀၀၀ ကိုလိုပါတာ (၇၅) ၁၀,၀၀၀,၀၀၀ ပီတာ) အထိ သတ်မှတ်သည်။ တောင်မှုမြောက်သို့၊ အနောက်မှ အရှေ့သို့ ညွှန်းဆိုသော UTM ဂရစ်နံပါတ်တစ်ခု၏ တူညီသောနံပါတ်များသည် ရှင်တိုင်းတွင်တည်ရှိနိုင်ပါသည်။ အနောက်မှအရှေ့သို့ အညွှန်း E 440,513 နှင့် မြောက်အညွှန်း N 2,355,778 သည် UTM ရှင် ၄၆ အတွက် 46 Q E 440,513 N 2,355,778 အဖြစ် ရှိနိုင်ပြည်နယ်၊ ဘုံးသီးတောင်မြို့နယ်အတွင်း ကျေရောက်ပြီး UTM ရှင် ၄၇ အတွက် 47 Q E 440,513 N 2,355,778 အဖြစ် ရှိနိုင်ပြည်နယ်၊ ကွန်ဟိန်းမြို့နယ်အတွင်း ကျေရောက်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်ဖြစ်ပါသည်။

(၃) ဂရစ်အညွှန်း (Grid Reference)

ဂရစ်အညွှန်းများကို ညွှန်းဆိုရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း (၂)မျိုးခွဲခြား၍ သုံးစွဲပါသည်-

(၁)လူမှုပတ်ဝန်းကျင်သုံး ဂရစ်အညွှန်းစနစ် (Civilian Grid Reference System – CGRS)

(၂)တပ်မတော်သုံး ဂရစ်အညွှန်းစနစ် (Military Grid Reference System - MGRS)

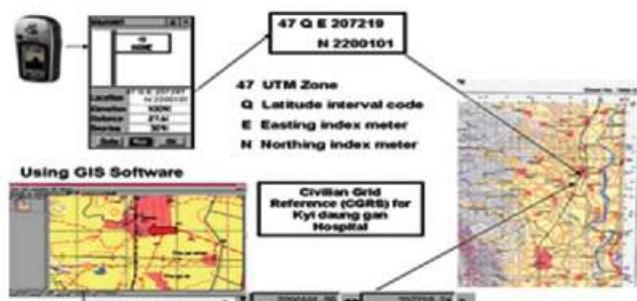
(၁) လူမှုပတ်ဝန်းကျင်သုံး ဂရစ်အညွှန်းစနစ် (Civilian Grid Reference System – CGRS)

CGRS စနစ်တွင် UTM ဂရစ်နှင့်နံပါတ် မြောက်ဘက်အညွှန်း အရှေ့ဘက်အညွှန်း ကိုနှင့်တောင်ဝင်ရှုံးစွန်းမှ အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြ၍ ညွှန်းဆိုရပါသည်။ ဥပမာ - 47 N 2,340,000 E 550,000 တွင် ရှေ့သို့မှ ဂဏန်းနှုန်းလုံး ၄၇ သည် ရှင်နံပါတ်ကို ကိုယ်စားပြုပြီး N သည် မြောက်ဘက်အညွှန်းနှင့် E သည် အရှေ့ဘက်အညွှန်းကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။ Q သည် လတ္တိတွေ့အပိုင်းအခြားကို သိသာရုံမျှသာ ဖော်ပြပါသည်။ တစ်ခုံးသော GPS များတွင် ဖော်ပြလေ့မရှိပါ။ ရှင်နံပါတ်ကိုမှ မလွှဲမသွေးဖော်ပြရပါမည်။ N 2,340,000 E 550,000 ဂရစ်နံပါတ်သာ ဖော်ပြပါက 47 N 2,340,000 E 550,000 နှင့် 46 N 2,340,000 E 550,000 နှစ်မျိုးဖြစ်နိုင်ပြီး ရှင် ၄၇ အတွက် ရှိနိုင်ပြည်နယ်၊ ကျိုင်းတံ့ဖြိုးအတွင်းရှိ အမှတ် တစ်နေရာနှင့် ရှင် ၄၆ အတွက် ချင်းပြည်နယ်၊ ပလက်ဝမြို့နယ်အတွင်းရှိ အမှတ်တစ်နေရာ အဖြစ်ညွှန်းဆိုမှု မှားယွင်းဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

CGRS ဂရစ်အညွှန်းကို GPS များမှ တည်နေရာ တစ်ခုအတွက် သိမ်းဆည်းထားသော အညွှန်းပြုအမှတ် (Way Points) များမှ အလွယ်တကူရှိနိုင်သလို UTM မြေပုံများမှလည်း CGRS စနစ်ကိုဖတ်ယူနိုင်ပါသည်။ မြောက်အညွှန်းပြု ဂရစ်မျိုး၊ အရှေ့အညွှန်းပြုဂရစ်မျိုးများမှ ဖိမ်အလိုဂျာတည်နေရာကို ၁၀၀၀ ပီတာပတ်လည်ရှိ ဂရစ်ကွက်ကို(၁၀) စိတ်စီ ညီမျှစွာ ပိုင်းခြား၍ ရှာကြသော တည်ရှိရာတန်ဖိုးကို တွေ့ရှိချက်ပြီးဆယ် ဂဏန်းနှင့် ခုံးကုန်းတန်ဖိုးများကို သုညများ ဖြည့်တင်း၍ မြောက်အညွှန်းကရစ် ဂဏန်းပြည့်၊ အရှေ့အညွှန်းကရစ် ဂဏန်းပြည့်များဖြင့် CGRS စနစ်ကို ဖတ်ယူနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖတ်ယူရာတွင် ကွဲပွဲမှုများရှိနိုင်ပြီး အများဆုံး ပီတာ ၁၀၀ အထိ ကွဲပွဲမှုရှိနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ - UTM (၁၉၀,၀၀၀) စကေး မြေပုံနံပါတ် ၁၉၉၆-၁ တွင် ပါရီသောပျော်မာနားမြို့နယ်၊ ကျိုတောင်ကုန် ရွာရှိ ကျိုတောင်ကုန်ဆေးရုံးကို တည်နေရာကို မြေပုံပေါ်တွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်ပြီး ရှင်းကျိုတောင်ကုန်ဆေးရုံးကို တည်နေရာကို UTM မြေပုံပေါ်မှ CGRS စနစ်ကို လွယ်ကူစွာဖတ်ရှိနိုင်ပါသည်။

ပထားစွာ အရှေ့သို့ညွှန်းဆိုသော ဂရစ်အညွှန်း အပြည့်အစုံ ကဏ္ဍနှင့်ရေ မည်မျှရှိသည်ကို မှတ် သားရပါမည်။ ငါးမြေပုံပေါ်တွင် အရှေ့သို့ ညွှန်းဆိုသော ကိန်းကဏ္ဍး အလုံးရေခြောက်လုံး ဖြင့် (၁၉၀,၀၀၀၊ ၂၀၀,၀၀၀၊ ၂၁၀,၀၀၀) ဖော်ပြု ထားသည်ကို တွေ့ရှုရမည်ဖြစ်ပြီး ရှေ့ဆုံး(၃) လုံးကို မြေပုံပေါ်မှ မှန်ကန်စွာ ဖတ်ယူနိုင်ပါသည်။ ကျိုတောင်ကန်ဆေးရှုအတွက် ရှေ့ဆုံးကိန်းကဏ္ဍး (၃) လုံးအဖြစ် (၂၀၇) ကို လွယ်ကူစွာ ဖတ်ရှုနိုင်ပြီး ရာကဏ္ဍးအတွက် ၁၀၀၀ မီတာပတ်လည် ဂရစ်ကွက်ကို ဆယ်လိပ်ဝါပြီး ပည်သည့်အစိတ် အပိုင်းတွင်ရှိသည်ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပြီး ဖြည့် ဆည်ပါက ခုတိယအစိတ်အပိုင်းတွင် ကျရောက် ၍၍ ရာကဏ္ဍးအတွက် နံပါတ် (၂)ကို ယူပါက အရှေ့အညွှန်းမှာ (၂၀၇) ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။ အရှေ့ဘက်သို့ ညွှန်းဆိုသော ဂရစ်ကိန်းအပြည့် အစုံမှာ (၆) လုံးဖြစ်၍ ဆယ်ရာကဏ္ဍးနှင့် ခုရာကဏ္ဍး များကို သူသူများဖြင့် ဖြည့်သွင်းပါက အရှေ့ အညွှန်းအတွက် (၂၀၇၂၀) ကို ရရှိမည် ဖြစ်ပါ သည်။ ထိန်ည်းအတိုင်း မြောက်အညွှန်း ကိန်း ကဏ္ဍး (၅) လုံးအတွက် ကျိုတောင်ကန်ဆေးရုံး တည်နေရာကို (၂၂၀၀၁၀) အဖြစ် လွယ်ကူစွာ ဖတ်ယူနိုင်ပည်ဖြစ်ပါသည်။ CGRS စနစ်အတွက် ဇန်နဝါယ်ကို မြေပုံပေါ်မှုရရှိနိုင်ပြီး ကျိုတောင်ကန်ဆေးရုံးအတွက် CGRS အညွှန်းမှာ 47 E 207,200 N 2,200,100 ဟူ၍ မှတ်ယူဖော်ပြန်ပါသည်။ နောက်ဆုံးဆယ်ရာကဏ္ဍးနှင့် ၇ ရာကဏ္ဍးများကို သူသူများဖြင့် ဖြည့်တင်းထားသည့် အတွက် တောင့်မှ မြောက်သို့ အနောက်မှ အရှေ့ သို့ မီတာ ၁၀၀ လွှာများနှင့်ကြောင်း သတ်မှတ်ပါသည်။

Using GPS

(၁၇) UTM မြေပုံနှင့် GPS များ၏ CGRS စနစ်

(၂) တပ်မတော်သုံး ဂရစ်အညွှန်းစနစ်(Military Grid Reference System – MGRS)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် MGRS စနစ်ကို တပ်မတော် တွင် မြေပုံညွှန်း (မပည့်)ဟူ၍ တွင်ကျယ်စွာ သုံးစွဲ လျက်ရှိပါသည်။ ဌာနအသီးသီးသည် လုပ်ငန်း များလုပ်ကိုရောင်ရွက်သည့်အခါ CGRS စနစ် ကို သုံးစွဲသော်လည်း လုပ်ချေရေးဆိုင်ရာကိစ္စများ အတွက်ဆိုလျင် MGRS အညွှန်း တစ်နည်းအား ဖြင့် တပ်မတော်သုံးမြေပုံညွှန်း (မပည့်) များကို သာအသုံးပြုကြပါသည်။ သိုဖြစ်ပါ၍ နယ်မြေ အသီးသီးတွင် သစ်တော့ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုရောင်ရွက်နေကြသော သစ်တော့ဝန်ထမ်း များသည် UTM မြေပုံများပေါ်မှ MGRS စနစ် အညွှန်းဖတ်ရှုနည်းကို သိရှိနားလည်ထားရန် လို အပ်ပါသည်။

MGRS စနစ်သည် တစ်ကဗ္ဗာလုံးကို အနား တစ် ဖက်လျှင် ကိုလိုမိတာ ၁၀၀ (မီတာ ၁၀၀,၀၀၀ ဧည့်) ၆၂.၁၄ မိုင်ရှိသော စတုရန်းကွက်များ တည်ဆောက်ပြီး အကွား (၂) လုံး (ဥပမာ - KC, KB, JC, JB) ဖြင့် ကိုယ်စားပြုသတ်မှတ်၍ ညွှန်းဆိုပါသည်။ သိုဖြစ်ပါ၍ CGRS စနစ်တွင် မရှိမဖြစ် အသုံးပြုကြရသော ဇုန်နဝါယ်များအား MGRS စနစ်တွင် ဖော်ပြရန်မလိုအပ်တော့သည်။ အပြင် CGRS စနစ်မှ MGRS စနစ်သို့လည်း အလွယ်တကူပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။ CGRS စနစ် မှ မြောက်သို့ ညွှန်းဆိုသောရာကဏ္ဍးတွဲနှင့် အရှေ့ သို့ညွှန်းဆိုသော ရာကဏ္ဍးတွဲများတွင် နောက်ဆုံး (၂) လုံးကိုဖြတ်ပြီး ငါးတို့၏ ရှေ့ကပ်လျက် ရာကဏ္ဍး(၃) လုံးကို အရှေ့အညွှန်း ရာကဏ္ဍး (၃) လုံးကို အရောင်ရေးပြီး မြောက်အညွှန်း ရာကဏ္ဍး (၃)လုံးကိုဆက်၍ ရေးသားရပါမည်။ CGRS စနစ်တွင် 47 Q E 207200 N 2200100 မှ အရှေ့အညွှန်း (၂၀၇၂၀) အတွက် နောက်ဆုံး (၂) လုံးကိုဖြတ်ပြီး ရှေ့ကပ်လျက် (၃) လုံးကိုယူပါက (၀၇၂) ကို ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိန်ည်းတူစွာ မြောက်အညွှန်း (၂၂၀၀၁၀) မှ နောက်ဆုံး (၂) လုံးကိုဖြတ်ပြီး ကပ်လျက် (၃) လုံးကိုယူပါက (၀၀၀)ကို ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဇူမြေးဆွဲတိသစ်မြှေး (၉)

ချမ်းမာရ်

ပောင့် ရှိန်း သံကဗျာလထဲရောက်တော့ ကျွန်တော် လည်း ဦးစီးအရာရှိကန် လက်ထောက်ဆွဲနှင့်ကျားရေးများ ရာထူးတိုးခြုံပြီ။ အသက်ကလည်း (၄၈)နှစ် ပြည့်လှပြည့်ခင် ပေါ့။ ရွှေးခေါ်အော်ဆိုရင် သစ်တောာဝန် (District Forest officer) ပေါ်ခေါင်ဗျာ။ ဒါပေမဲ့ ရွှေးခေါ်ရာထူးတွေ အရ သစ်တောာဝန်ပြီးရင် သစ်တော့မင်းကြီး (Conservator) ဖြစ်တာဆိုတော့ သစ်တောာဝန် အငယ်စားကလေး ပေါ်ခေါင်ဗျာ။ နေရာကလည်း တောင်ငါးခိုင်ဆိုတော့ ကိုယ့် ဘာသာ ကိုယ်ဂုဏ်ယူနေရသေး၊ အရည်အချင်းရှိလိုသာ ငါ့ကိုတောာဝန်ချုတာပေါ့လေ။

တောင်ငါးခိုင်ဆိုတာကလည်း မကျေးတိုင်းအသကြီး ကရင်ပြည်နယ်၊ နေပြည်တော် တို့နှင့် ဆက်စပ်နေ သလို သစ်တော့မင်းကလည်း ကျယ် ပြန့်၊ သစ်တော့ လုပ်ငန်းပေါင်းစုံကလည်းရှိ တရားမဝင် သစ်နှုံးမှုတွေက လည်းများ၊ တစ်ဆက်တည်း အမြန်လမ်းမကြီးကလည်း ရှိ၊ ဘာ့ချုပ် စစ်ဆေးကလည်း ကျွန်တော့ ခရီးစားမှုတွေက လည်းမှုတို့ အလုပ်ဘယ်လောက်များသလဲလို့ သာတွက်ချက် ကြည့်ကြပါကုန်လို့ ပြောရမလိုဖြစ်နေပြီပေါ့ ခင်ဗျာ။

ကောင်းကွက်ကလေးကတော့ ကျွန်တော်တို့ တစ်နှစ်တည်းဆင်းသူငယ်ချင်းတွေက ပဲခူးတိုင်းအသာကြီးထဲ မှာ(၅) ဦးရှိတာပါပဲ။ တောင်ငါးဦးစီးအရာရှိက ဦးစောခိုင်ဦး (ယခု ၃-ဗွဲနှုံးများ ရှုစ်းမြောက်)၊ ကျောက်ကြီး ဦးစီးအရာရှိက ဦးမင်းမင်းဟန် (လက်ထောက်ဆွဲနှုံးနှစ်ထွက်)၊ ပေါက်ခေါင်း ဦးစီးအရာရှိက ဦးမောင်ဟောင်နိုင် (၃-ဗွဲနှုံးများ စိမ်း) တို့ပါပဲ။ ပဲခူးရှိးမဟာ Home of leak ဆိုတဲ့အတိုင်း မူလကတည်းက ကျွန်းပေါက်တဲ့အသာဆိုတော့ တောင်ငါးခိုင်အတွင်းမှာ ကျွန်းရိုက်ခင်းများတည်ထောင်ရာ၌ အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အုတ်တွင်းမြို့ အထူးသဖြင့် အုတ်တွင်းမြို့နယ်က တော့အုပ်ကြီး ဦးဆန်နိုင်း

(နောင်ဦးစီးအရာရှိ)ဆိုလျှင် ကျွန်းရိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာမှာ နာမည်ရလုပါတယ်။ ဦးဆန်နိုင်း နောက်ပိုင်း တာဝန်ကျေတဲ့ ရိုက်ခင်းတာဝန်ခံများဟာလည်း ရိုက်ခင်းများကို အောင်မြင်စွာတည်ထောင်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒေသခံတောင်ယာလုပ်သားတွေနဲ့ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာ၌ အသားကျေနေသလို ရေး ပြောကလည်း အခြေအနေပေးတာတွေပါသလိုပေါ့။

ရိုက်ခင်းတည်ထောင်တာနှုံးပတ်သက်လို့ ပဲခူးရှိးမှာ (EPP) (East Peguyoma Project) ကနေစတင်၌၍ ရိုက်ခင်းမော်ယာများ အမြောက်အမြားစတင်တည်ထောင်တာကန် ပဲခူးရှိးမှုမ စိမ်းလန်းစုံပြည်ရေးစီမံကိန်းအထိပေါ့။ ရိုက်ခင်းတွေတည်ထောင်တာကတော့ စီးပွားရေးရှုံးထောင့်ကနေကြည့်ပြုး ဆောင်ရွက်တာဆိုရင်တော့ ကောင်းတဲ့ သဘောရှိပြီး ရောမြေထိန်းသိမ်းရေးရှုံးထောင့်ကာကြည့်ပြန်ရင် မကောင်းတဲ့သဘောရှိပြန်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တည်ထောင်တဲ့ ရိုက်ခင်း (ဥပမာ-ကျွန်း)ရဲ့အရွက် အသီး အခေါက်တွေကို မည်သည့် တော့နိုင်းတို့ရွှေ့နှုန်းမှ မစားသလို ရွက်ပြန့် အပင် တွေ့စိုက်ပျိုးတဲ့ အကျိုးဆက်အဖြစ် မြတ်စိုက်စားခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်ရဲ့ နှစ်ကုန်ပိုင်းလောက်မှာ သတင်းပီဒီယာအဖွဲ့တွေဟာ နေပြည်တော်ကန် အုတ်တွင်း ပေါက်ခေါင်းလိုးကနေတစ်ခုလုံး ဖြေားဆည်သူရိုက်ခင်းခဲ့သည့်ရိုက်ပိုင်းသား ညာအိပ်ရုံးနှုံးပြီး ပြည်ခုံနှင့်အတွင်း လှည့်လည်တဲ့ ဓမ္မားစဉ်တစ်ခုရှုပါတယ်။ သစ်တော့ရှိးစီးဌာနကပဲ ကြီးကြားလိုက်ပါရှင်းလင်းပြုသလိုပါတယ်။ အဓိကကတော့ သစ်တော့ရိုက်ခင်းနဲ့သဘာဝတွေကို ပြုသတာပေါ့။ ယခုနောက်ပိုင်းမှာ ရာသီဥတုပြားပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်ရဲ့အကျိုးဆက်ကြောင့် လား သစ်မျိုးတစ်မျိုးတည်းရိုက်ပျိုးတဲ့ အကျိုးဆက်ကြောင့်

လား ဖြစ်စဉ်(၂)မျိုးစလုံးကြောင့်လား မသိပါဘူး၊ ကျွန်း စိုက်ခင်းတွေအပြင် သဘာဝတောတွေမှာပါ ကျွန်းချက် စားပိုး ချက်ကျွိုးတွေကျပါတယ်။ တစ်ခါတရုံမှာ တစ်နှစ် အတွင်းမှာ (၂) ခါလောက်ကျပါတယ်။ ပို့တွေကြပြီးဆိုလျှင် (၁)ပတ်အတွင်းလောက်မှာပဲ အရွက်တွေဟာ မီးလောင် သွားသလိုပျိုး အရွက်တွေဟာ အရိုးမှုပ်တွေပဲ ကျွန်းသလို မျိုးဖြစ်သွားပါတယ်။ သတင်းမီဒီယာတွေမလာမီ (၁) ပတ် ခန့်မှာ ကျွန်းပင်တွေမှာ ပို့တွေကျတော့ အရွက်တွေလည်း ရဲရန်ကုန်တော့ဒါပါဘဲ။ တိုင်းဒေသကြီး ညွှန်ကြားရေးမှုး ကတော့ ခင်များတို့ ကာကွယ်ရေးပလုပ်ဘူးလားတဲ့။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှုးချုပ်ကတော့ သဘောတရားကို နားလည်းပါတယ်။ ဘယ်တတ်နိုင်မလဲကွာတဲ့၊ ကျွန်းတော်တို့ ဌာနရဲ့သတေသနရလာမ်တွေအရတော့ မီးခိုးမိုင်းတိုက် ခြင်း ပိုးလောင်းများအားကောက်ပြီး သုတေသနခြင်း အေး ဖြန်းခြင်းတွေလုပ်ရင် ရတယ်ပေါ်ခေါ်ဗျာ။ ကျွန်းတော် အကြမ်းဖျင်းစေကြည့်တာတော့ ကျွန်းချက်တစ်ခုရွက်မှာ ပို့လောင်း (၆၀) လောက်ပါပါတယ်။ အစိမ်းနှုန်းနှင့်ကြား တွေပါ။ တစ်ကယ်တော့ တတ်နိုင်ရင် ဝေဟင်ကနေ အေး ဖြန်းမှုဖြစ်မှာပါ။ သို့တည်းမဟုတ် အပင်မျိုးစုံ ရောနောစိုက် ပျိုးခြင်းနည်းစနစ်ကိုကျင့်သုံးရှင်အဆင်ပြနိုင်မဲ့ သဘောရှိ ပါတယ်။

မီဒီယာအဖွဲ့တွေမလာမီ ညျမော်ပိုင်းမှာပဲ တိုင်ကြား စာအပ်း အထက်လူကြီးက ညွှန်ကြားလို့ ကျားသို့အ သတ်ခံရတဲ့ကိစ္စပေါ်ပေါက်လာပါတယ်။ ကျွန်းတော်ရယ် အုတ်တွင်းဦးစီးအရာရှိရယ် တိုင်ကြားစာပါနေရာ တိုင်ကြား ခံရတဲ့သူဆီကိုသွားပါတယ်။ အုတ်တွင်း-ပေါက်ခေါင်း ကား လမ်းဟာ ပဲခူးရှုံးမဖြတ်ကော်လမ်းတွေထဲမှာ မတ်စောက်မှု အများဆုံးဖြစ်သလို ကားမောင်းရတာလည်း အန္တရာယ် များလုပ်ပါတယ်။ ဒီမံတိုင်ခင်မှာ ဒေသခံတစ်ဦးက ပြောပြလို့ ကျားသိရှိစကြောင်း ကျွန်းတော်သိနေပါတယ်။ ဖြစ်နိုင်ချေ ကတော့ အင်းကျား(Clouded Lepuward) ဖြစ်ဖို့များပါ တယ်။ တိုင်ကြားခံရတဲ့သူသွားမေးတော့ ဒေသခံတွေဟာ ဘယ်လောက်ရှိုးသားသလဲဆိုရင် သက်သေခံပစ္စည်း မမိ တာတောင် သူပစ်ခဲ့ကြောင်းဝန်ခံပါတယ်။ ကျားသို့မှုး ဖြစ်ကြောင်း တော့ကြောင်းဟုထင်၍ ပစ်ခဲ့ကြောင်း အထဲမှာ သန္ဓာသားပင်ပါကြောင်း ထွက်ခံ့သို့ဖြင့် ရဲစခန်းတွင် တရားစွဲခံ့ဆိုပါတယ်။ စိတ်ထဲကတော့ မကောင်းလှပါ။

ပဲခူးရှုံးမရေးယာဟာ အရှင်တုန်းကတော့ တော့ အလွန်နက်တော့ သားခဲ့တဲ့ရွှေ့နှင့်တွေ ဘယ်လောက်ပေါ် များသလဲဆိုတာ ခန့်မှုန်းလို့ရပါတယ်။ ရဲဘော်သုံးကျိုပ်ဝင်

တရေးသရာ မိုလ်တာရာရေးတဲ့ သိုင်းနယ်က ကျား သောင်းကြပ်းဆိုတဲ့ဝတ္ထုဟာ ပဲခူးရှုံးမယှုရှိတဲ့ မကျိုးကုန်း ကျေးရွာတွင်းသို့ ကျား(၂) ကောင်ဝင်ရောက်လာမှု အတော် ပစ်ခတ်ရှင်းလင်းခဲ့တာကို ရေးထားတဲ့ဝတ္ထုဖြစ်ပါတယ်။ အလားတူ ရှိုးမအတွင်းမှာ တော့ဆင်တွေလည်းရှိသလို လူနဲ့ဆင်ပဋိပက္ခတွေကလည်းရှိပါတယ်။ တော့ဆင်တွေ ရဲဘာဝဟာလည်း တော့မှဆိုးတွေရဲ့ချောင်းမြောင်းပစ်ခတ် မှတွေရဲ့ဒုက္ခရပါသေးတယ်။

တော်ငှာရိုင်အတွင်းမှာ ဖြူးချောင်းရေလျှောင် တမ်း ခပါင်းရေလျှောင်တမ်း ဆွာရေလျှောင်တမ်း စသည် ဖြင့် ရေလျှောင်တမ်းကြီးတွေရှိရှိသလို ဖြူးချောင်းရေလျှောင် တမ်းဟာလည်း ရေအားလွှာပစ်ထုတ်လုပ်ပါတယ်။ ရေ လျှောင်တမ်းတွေတွေဟာ လွှာပစ်ထုတ်တာ၊ စိုက်ပျိုးရေး အ တွက် ရေပေးတာ၊ လူတို့အသုံးပြုဖို့ သုံးရေပေးတာ၊ ရေ ကြီးရေလျှောင်တမ်းကို ထိန်းပေးတာ စသည်ဖြင့် အကျိုးကျေးဇူး တွေရှိရှိသလို တာခြားတစ်ဖက်ကလည်း မီးမျိုးစုံများလည်း အကျိုးကျေးဇူးတွေဖြင့် ဆည်းရေလျှောင်တမ်းမှာ များထိန်းသိမ်းရေးရေးအတွက် ရေဝေရေလျှောင်ယောက်တွေကို ထိန်းသိမ်းရဲ့ တာဝန်ရှိပါတယ်။

လုပ်ငန်းရဲ့ သဘောအရတော့ ရေးသို့တော့ အရာရှိကြီးများဟာ တော့အတွင်းမှာ ရက်ရှည်လများ နေ တိုင်ကြပါတယ်။ သစ်တော့ဝန်အဆင့်တောင် တော့ထဲမှာ နေကြပါတယ်။ ထိုစဉ်က သစ်တော့ဝန်ထမ်းတွေဟာ ကိုယ့်ဌာနအလုပ်ကိုပဲ သီးမြားလုပ်ရသလို ဒေသတွင်းမှာ လည်း မိမိသုံးအတွက် သစ်တိုင်ရုတ်ယူမှုလောက်သာ ရှိပါ တယ်။ ဒါကြောင့် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာမှာ Working Plan အတိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်ပါတယ်။ Working Plan ဆိုတာကလည်း ကျွန်းတော်တို့နိုင်ငံမှာ ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ Myanmar Selection System အပေါ်အခြေပြုပြီး ခုတ်စဉ် တွေဖွဲ့တာ၊ ခုတ်ကွက်တွေဖွဲ့တာတွေ ဆောင်ရွက်တာပါပဲ။ အစိကကတော့ ကျွန်းပင်အပေါ်အခြေခံပြီး ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့စနစ်ပါပဲ။ တစ်နိုင်ငံလုံးအနေဖြင့် မြိုင်ပြီးစဉ်းစားရရှင် စနစ် (၂) မျိုး (၃) မျိုးလောက်နဲ့ ဆောင်ရွက်ရပဲ့သော ရှိပါတယ်။ တော့အမျိုးအစားတွေကလည်းမျိုးစုံရှိတာကိုး။

တော်ငှာရိုင်မှာ တာဝန်ကျောင်းမှာပဲ (၁၀) နှစ်စာ Management Plan ကို ပြုစရေးသားခဲ့ရပါသေးတယ်။

သစ်တောအပေါ်အပေါ်အတိုင်း Working Circle (အလုပ်တိုက်နယ်) ဖွဲ့တာတွေရောပေါ့။ အစိကကတော့ နှစ်စဉ်တော့ထွက်တွေက်ချက်မှုအတွက် အပင်အမျိုးအစားအလိုက်လုံးပတ် စာရင်းတွေမရှိတာပါဘူး။ Inventory Data တွေ အပြည့်အစုံမရှိတာတွေလည်းပါသပေါ့။ Inventory Data ကလည်း Sampling Design အရ Sample plot ပေါ်မှာ ရရှိတဲ့ အချက်အလက်တွေအပေါ် မူတည်ပြီး ထွက်ချက်ရတာဆိုတော့ ရလဒ်က ခိုင်မာလှုတယ်တော့ မဟုတ်လှပါဘူး၊ တရားမဝင် သစ်ခိုးမှတွေရှိနေတာကလည်း တော့ ထွက်အပေါ်ထိနိုက်မှုရှိသလို တော့တန်ဖိုးကို ကျေဆင်းစေတဲ့ အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ နောင်အနာဂတ်အတွက် မျှော်မှန်းပြောရင် သဘာဝတောအတွင်းမှာ မျိုးရှိုးပါဇာရကောင်းမွန်တဲ့လက္ခဏာရရှိတဲ့ မိမင်ပင် (Mother Tree) တွေလျှော့နည်းတာဟာလည်း ပိုကောင်းတဲ့ သစ်စွဲတွေ စုစောင်းရရှိမှုအတွက် အခက်အခဲရှိသလို မျိုးရှိုးပါဇ မကောင်းတဲ့သစ်စွဲတွေကို ပျိုးထောင်လိုက်ပါကလည်း မျိုးရှိုးပါဇကောင်းမွန်တဲ့ ပျိုးပင်တွေရဖို့ပြစ်နိုင်ပါဘူး၊ အိပ်နှီးနားချင်းတိုင်းပြည့်တွေမှာ tissue culture Lab တွေကနေ မျိုးရှိုးပါဇကောင်းမွန်တဲ့ ပျိုးပင်တွေကို သန်းချိထုတ်လုပ်နိုင်ပြီး ပြည်တွင်းတွင်သာမက ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ပါ တင်ရောင်းချေနေနိုင်တာကို အတုယူပြီး မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ဆောင်ရွက်သင့်ပါတယ်။

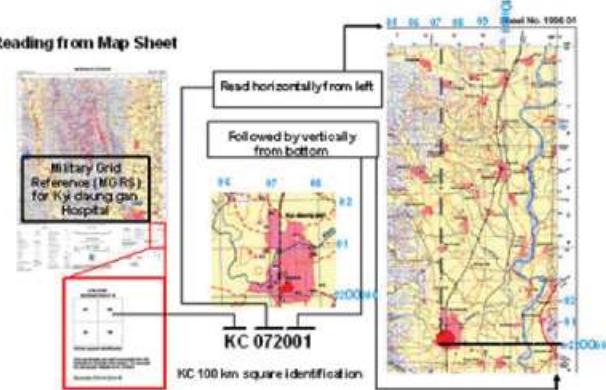
နောင်သစ်တောများ ရေရှည်တည်တဲ့လာရေးအတွက် မျှော်မှန်းရရှင်တော့ ဒေသခံများက တော်ကိုအား သကဲပြုမှုလျှော့နည်းလာစေရန် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးခြင်း၊ တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်သူများအား ထိုးရောက်စွာအရေးယူမြင်းများ ဆောင်ရွက်သင့်သလို သဘာဝတောများ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာစေရေး၊ တန်ဖိုးရှိသမ်းများ ကြီးထွားရှင်သန်လာရေးအတွက် သစ်တော့ ပြုစုစုပေါင်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သင့်သလို ရည်ရွယ်ချက်အမျိုးမျိုးဖြင့်လည်း သစ်တော့စိုက်ဆင်းများအား တည်ထောင်သွားသင့်ပါကြောင်း အကြိုးပြုတင်ပြုအပ်ပါသည်။

၁၁။ မြန်မာနိုင်ငံ (၁၅) နာရီမှာ

ပါမ်ညွှန်းဆိုလိုသောနေရာ၏ ၁၀၀ ကီလိုမီတာပတ်လည်ညွှန်းသော အကွားရှိ ရွှေခံးမှ ရေးသားပြီး အရှေ့ အညွှန်း (၃) လုံးနှင့် မြောက်အညွှန်း (၃) လုံးကို တွေ့ရှုရေးသားပါက KC 072001 အဖြစ် ဖတ်ယူနိုင်ပြီး MGRS စနစ်အညွှန်းအဖြစ် ဖော်ပြနိုင်ပြီဖြစ်ပါသည်။

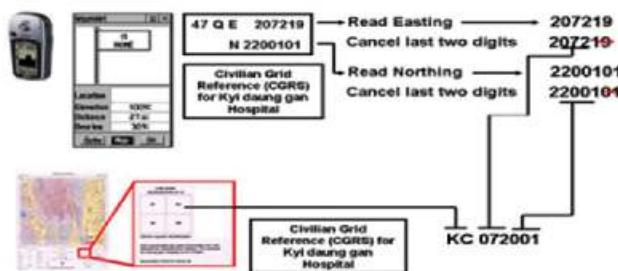
Reading from Map Sheet

၄၈။ UTM မြေပုံများမှ MGRS စနစ်ဖတ်ယူပုံ

UTM မြေပုံ (၁၇၅၀,၀၀၀) စကေးတွင် မြေပုံတစ်ချင်ခြောက်အတွက် MGRS အညွှန်းပတ်နည်းကို မြေပုံအောက်ခြေထွင် ဖော်ပြထားရှိခြင်းဖြင့် လွယ်ကွဲစားလေ့လာနိုင်ပါသည်။

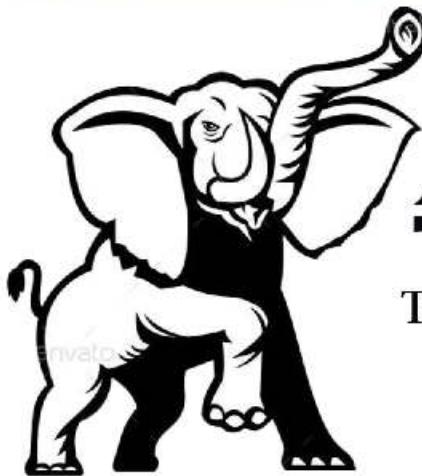
Military Grid Reference System from Civilian Grid Reference of GPS

၄၉။ GPS များ၏ CGRS စနစ်မှ MGRS စနစ်သို့ကူးပြောင်းဖတ်ယူပုံ

ဆုံးလက်ဖော်ပြပါမည် >

တင်ငံ

အစား။ အမျှ။

True story : True region

လွန်ခဲ့သော ၁၅ နှစ်ခန့် ကျေနောရမ်းပြည် တောင်ပိုင်း ပင်လောင်းမြို့နယ်တာဝန်ခံအဖြစ် တာဝန်ယူစီးကာလကဖြစ်ပါသည်။ ပင်လောင်းမြို့နယ်၌ ကောတစ်သိန်းနှီးပါးကျေယ်ဝန်းသော ပေါင်းလောင်းကြီးပိုင်းကြီး ရှုပါသည်။ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်မှာ တောင်ကမ်းမြင့်မား၊ တောင်ချုံတစ်လုံးများ၊ ကြောပြတ်ကြီးများဖြစ်ပါသည်။ ပျဉ်းမနားမြို့၊ နယ်နှင့် နယ်နိမိတ်ထိပ်ရာတစ်လျှောက်သည် မြင့်မားသောတောင်များရှုလျက် ပြင်ကျေယ်တောင်နှင့် မြင့်မားခဲ့ပါသည်။ မြင့်မားခဲ့ပါသည်။ Elevation. ၆၈၀၀ ပေကျော်မြင့်မားပါသည်။ ပေါင်းလောင်းမြိုင်၏ မြိုင်ပျေားခံရာအောင်ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ရှုက်ပြတ်ရောက္ခာသောတော် (MUP MD)ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော အချို့ စိမ့်စမ်းကောင်းသော ရောယာများလည်းပါရှိသောကြောင့် အမြဲ့မြဲ့တော့ (Ever Green)များလည်း ‘ပုန်းသီးကွယ်သီး’ တွေ့ရတတ်ပါသည်။ ကြသောင်း၊ ပါးသီး၊ ကြလို့ ပါးကြီးမျိုးများပေါက်ရောက်ပါသည်။

သစ်မျိုးလည်းစုလုပါသည်။

တောကောင်များပေါများ၌ အသေးဆုံးပွေးမှ အကြီးဆုံးပြောင်အထိ တွေ့ဖူးခဲ့ပါသည်။

ပျဉ်းမနား-ပင်လောင်းဖြတ်လစ်းကို ယင်းကြီးပိုင်းအတွင်းမှ ဖြတ်သန်းဖောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျေနော်တိမြို့နယ် ကျွန်းနိုင်ခေါင်း ၉၀ ကောက် ယင်းလမ်းပော်။ ပျဉ်းမနားပင်လောင်း နယ်စပ် ‘တောင်ကျော်’ အနီးတွင် တည်ထောင်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

MTL သစ်ထုတ်ရေးရှိသော်လည်း တောင်ကမ်းများမြင့်ခြင်းကြောင့် နှစ်စဉ်တန်(၃၀၀၀)ကျော်သာ ထုတ်နိုင်ပါသည်။ သစ်ထုတ်ရေးဆင်ဂိုင်းသုံးရိုင်းရှိပြီး ကျေနော်တို့ သစ်တောာစခန်းနှင့် အနီးဆုံးဆင်ဂိုင်းမှာ ဆင်ခေါင်း၌မြှင့်ဝေ၏ဆင်ဂိုင်းဖြစ်ပါသည်။ သူနှင့်ကျေနော် ခင်ပင်ရင်းနှီးပါသည်။

ယခုလို့ မိုးဦးကျေတွင် ကျေနော်တို့ စေနိုင်း၌ မျှစ်

အလွန်ပေါ်ပါသည်။ ကိုယ်စားဖို့လောက်ကိုတော့ စခန်းနောက်သာက်တွင် ချိုးယူ၍ရပါသည်။

ပါးသီးမျို့တစ်ချောင်းလျှင် (၃)ပိဿာမှ (၇)ပိဿာအထိကြီးပါသည်။ ပျဉ်းမနားပါးသီးမျို့ချုပ်ခို့သည်မှာ ကျေနော်ပင်လောင်းမှထွက်သောမျှစ် ၅၀% အနည်းဆုံးပါပါသည်။

တစ်နွဲလယ်တွင် ကျေနော်နှင့် တောာ့ခုံ၊ လေးကိုမောင်းတို့ကြိုးပါသည်။ မြိုင်းမနားပါးသီးမျို့နယ်တို့တွေ့တူထပ်နေသလိုက်သို့ တောင်းတွေ့တူထပ်နေသလိုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးလေး စွေးနွေးပါသည်။

ရံပန်းခံရဲ့ ဤဒေသရွာသောမိုးမှာ မိုးလိုလို မြှေးလိုနှင့် တွေ့တူထပ်နေသလို တောင်းတွေ့တူထပ်နေသလိုနှင့် ခွဲခြားရခက်လုပ်ပါသိတောင်း။

ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးပါးပိတ်မောင်နေသော်လည်း အေးစိမ့်မှုကလွှားမြှုပ်လျက်ရှိပါသည်။

လွမ်းတတ်တွဲမောင် ဆိုရင်တော့ ဒီအကွက်ကသေပြီဆရာပေါ့။ ကိုယ်တွေ့ကတော့ သိတယ် ဟုတ်။

ရာသီဥတုက အားကစားသမားများ အကြိုက်ပါပ်ခမျာပေါ့... အဟား.. ။

ကျေနော်တို့လည်း မိုးကျော် အေးကအေးဆိုတော့ ကိုကလေးတွေပြီးစီးလာတာ။

ပွေးတစ်ကောင်က အိပ်အိပ်နဲ့ လမ်းမကြီးသေးမှာ ဘယ်သွားရမှုန်းမသို့ ရွာလယ်နေသည်။

ကျေနော်က ပွေးကိုလက်ညီးထို့ပြီး တောာ့ခုံပြောလိုက်သည်။

‘ညီလေး ဟို ‘လဒ’ ဒွတ်ခရောက်နေပြီး’ လို့ပြောလိုက်တော့ ဒီကောင် အတင်းဆင်း ဓားနောင့်နဲ့ ခေါင်းထုပြီးယူလာတယ်။ ကျေနော် ယင်းကိုရတ်ကိုင်ပြီး ဆိုရင်ကယ်နေသော်လိုက်လာသည်။

‘သမင်ချို့ယူက် ပွေးတွင်းထွက်’တဲ့၊ အဲလိုဖြစ်တဲ့ အချို့နှင့်ဟာဒီကောင်တွေ ‘သေပန်းပွဲ’တာပဲ။ သမင်တွေသည် သူရဲ့ချို့ချို့က ပန်းနှုတ်ပန်းခက်တွေလို့ လွှဲပေါ်သာလာမှဖြင့် ရန်သူနဲ့တွေ့လို့ ပြေးလွှားရောင်တိမ်းရသော

အခါတွင် ဦးချိုသည် နှစ်၊ သစ်ကိုင်းများနှင့်ဖော်ပြီး အသက်ဆုံးတော်ပါသည်။

ပွေးသည်လည်း ထာဝစ်တွင်းအောင်းနေသော သတ္တုဖြစ်၍ ဖြေပေါ်တွက်လာသောအခါ မျက်လုံးများမှ ယာယိအားဖြင့် မဖြင့်ရတော့ပါ။ ထိုပြင် ပွေးကျော်ကိုလုံး သည် မျက်ခွံအုပ်နေသည့်အပြင် မျက်လုံးသေးသော ကြောင့် မြင်ကွင်းကျဉ်းမြောင်းပါသည်။ ထိုကြောင့်အကန်း လိုဖြစ်၍ တော့အုပ်နှင့်တွေ့သောအခါ ဗားနှောင့်နှင့် ထုခံ ခြင်းဖြစ်ခြေသည်။

စန်းရောက်တော့အငယ်ကောင်ကို 'ရော့ ညီ ရေဇ်းဖြေား အမွေးပြောင်အောင်နှင့် အစိုက်ကြီး ချက် မယ်' ပြောလိုက်သည်။

ခဏကြာတော့ 'ဆရာ ok ပြီတဲ့ အကြီးကြီး ပါလား တစ်ပိဿာလောက်ရှိတယ် ဘယ်လိုရဲ့တာလဲတဲ့'

ကျေနောက တော့အုပ်ဘက်ကိုမေးပေါ်ပြီး 'ခွဲး ကိုက်တာကွဲ့' လို့ တိုးတေားပြောတော့...

ကောင်လေးက ဒိ...ဒိ...ဒိ...ဒိ နဲ့ကြိတ်ပြီးရယ် တယ်။ ဒီ 'ထွန်းထွန်း' ဆိုတဲ့ကောင်လေးကလည်း ဥပဒေ ဘွဲ့ရပြီးတော့မှ တော့ကြပ်ရာထူးမှာ ပျော်နေတဲ့ ကလေး။ လိမ္မာရေးခြားရှိသူပါ။ ကျေနောက်တို့ တိတ်တိတ် လျှောင်ရယ် နေတာ တော့အုပ်ခံများတော့မသိရှာ။

သူ့ဆိုင်ကယ်ကို ကုန်းနှိုက်နေတယ်။

ကောင်လေးက ပွေးကိုအမွေးနှုတ်ထားသည်မှာ ပြောင်စင်သန့်ပြန်နေပါသည်။ ယင်းကို ဝါးခြမ်းမီးတောက် ဖြင့်မီးမြှိုက်ပါသည်။ အရေခံရသွားပြီး တစ်ကောင်လုံးတင်းရှင်းသွားကာ ခြေထောက်များကားသွားပါသည်။ သင်္က ရေကူးကန်ကနေ တက်လာတဲ့ပုံးအတိုင်းပေါ့။ ခြေသည်းများ ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်သည်။ စိုးတိတုးပေါ့ ပက်လက် လှန်ကာ လည်ပင်းမှပေါင်ခြားရောက် ပိုက်ပိုင်းကိုဖွင့်လိုက် ပြီး စဒိုနှင့်တန်ဆာကို ကွင်းလိုးထုတ်၊ မစင်အားကြမ်းများကို ဖယ်ထုတ်ပြီး အုပေါက်ကိုကြီးချည့်လိုက်သည်။

လည်ချောင်းက အစာပြန်ကိုဖြတ်၊ ဝပ်းတွင်းကလိုစာကို အပြုလိုက်ဆွဲထုတ်ပြီး ကျော်ကျော်ဆူ ရေဇ်းထဲထည့်၍ ပြတ်ထားလိုက်သည်။ (ဟင်းကောင်ကို ရေ မဆေးရတော့ပါ။) ရေဆေးပါက လတ်ဆတ်သော သွေးနှင့် အဆီများ ရေနောက်ပါသွားပါသဖြင့် ဟင်းအရာာပေါ့ ရွှေတ်ပါသည်။)

ဟင်းကောင်ကို တစ်လက်မပတ်လည်ခန့် တုံးပြီး အိုးထဲထည့်လိုက်သည်။ ပြတ်ထားသော ကလိုစာများမှာ တစ်ဝက်ကျော်ဖြစ်၍ မာတင်းနေပြီး အသည်းကို အမွှာ လိုက်လိုးယူ၍ ဟင်းအိုးထဲ ထည့်လိုက်သည်။(ဒါက ဆရာ အတွက်သီးသန့်...ရှယ်)

ကလိုစာအားလုံးကို နှတ်နှတ်စင်း ဟင်းအိုးထဲ ထည့်၊ ဆားထည့်၊ ကြော်ကြော်အောင်ထောင်းထားသော ဟင်းခတ်အမွေးအကြောင်များ (ငရှတ်သီး၊ ဂျင်း၊ ကြက်သွန် မြှာန့် စားလင်းကိုထည့်ပါသည်။

(ကြက်သွန်ဖြူအခွံသံသွေ့ရာတွင် အတက်နှင့် ကပ် လျက်ရှိသောနောက်ဆုံးအခွံမာနှင့် အရင်းပိုင်းဖုအမာလေး ကိုချုပ်ထားရပါသည်။ ထိုနှစ်ခုမှာ ကြက်သွန်ဖြူ တစ်တက် လုံး မွေးပျုံသောအနဲ့တွင် အာနိသင်အရှိဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဝါးသည့်အခါ အကြမ်းသော်လည်း ဆေးဖက်ဝင်ပါသည်။)

ဟင်းတုံးအတွင်းသို့ဟင်းခတ်များဝင်စေရန် လက် နှင့် ဆုံးရှုံးရှုံးနှုန်းပေးပါသည်။ ပြီးမှ ဆီကိုအပေါ်မှ လောင်းချလိုက်ပါသည်။ နယ်သောလက်ကို ငရှတ်ဆုံး အတွင်းသို့ ရေလောင်းချုပ် ဆေးကြောပါသည်။

ဆီလောင်းပြီးပါက မနယ်ရတော့ပါ။ နယ်ပါက ဆီမိမ်းနဲ့ နံပါသည်။ အိုးကို ခွင့်ပေါ်တင်ပြီးချက်ပါတော့သည်။ ခဏကြာ အိုးအတွင်းမှ ကျွတ်...ကျွတ်...ကျွတ်နှင့် စာကလေးသံး ရေက်သံတွက်လာပါက ငရှတ်ဆုံးအတွင်းမှ (ဆုံးဆေး)ရောက်ရှုံးကြောနဲ့ပြည့်အောင်လောင်းထည့်ပြီး သမ အောင်နာနာ မွေးပေးလိုက်ပါသည်။

ထိုနည်းတူ နောက်တစ်ရေးထည့်ပြီးချိန်မှာတော့ မိုးမိုးအောင်တစ်ခုလောက်လေးတဲ့ အသည်း တော့အရောင်တစ်ခုလုံး တော့ကြီးပြီး ချော်နောက် ကိုစတင်လိုက်ပါတော့သည်။ (အော်...အသည်းမြှောင်လေးက ဆရာအတွက်... ရှယ်ဆိုတဲ့ ဆရာက... ကျေနောက်လိုတို့ ပါယျ...)။

ဟင်းက နဲနဲမှာသေးသည်။ မှန်းကြီးကိုဆိုင် တော့ အနေတော်ပေါ့ ခ်ပ်မှာမှာလေး။ တစ်ရေထပ်ထည့်လိုက်သည်။

ကျေနောက်အတွက်တော့ အသည်းတစ်မြှောက်နဲ့လက် ကျေန်လေးက..၊ မင်းဖွယ်စုံရေလောက်ပေလေး'ပေါ့။ 'အိမ်ရှေ့ မင်းတမ္မာစည်းစိမ်း' ကို စံစားရင်း ကျေနောက်စန်းတဲ့လေးကနေ ရှုံးခြင်းလေးတွေကို 'ရင်ဘတ်ကောင်မရာ'နဲ့ ပေတ်ပုံ ရှုက်ယူနေပါသည်။

ထိုစဉ်မှာပဲ မိုးစက်မှုနဲ့တွေ ပါးလျားသွားလေရာ တစ်နောင်းလုံး ပုံံးမျွှင့်မရတဲ့သူရှိနိုင်နေမင်းဟာ သူ့ရဲ့အလင်း ရောင်ကို အားပါးတရာ့လောင်းဖြောစေခဲ့ရာ မိုးစက်မှုနဲ့တွေ ကားမှာရောင်စုံဖြောလျက် သက်တန်တစ်းပေါ်လာပါတော့သည်။

ကြိုကြိုစီစဉ်ကူးယဉ်

မင်းဆောင်

သစ်တော်ပညာဘွဲ့၊ (၆)နှစ်သင်တန်းအတွက် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်တွင် စတင်တက်ရောက် တော့ ၁၉၈၄ ခုနှစ်ကြော်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က သစ်တော် တက္ကသိုလ်ဆိုတာမရှိသေး။ သစ်တော်ပညာဘွဲ့ B.Sc (Forestry) အတွက် သစ်တော်ပညာနှာနှင့် ရန်ကုန် စိစ္စာနှင့် သိပ္ပါတက္ကသိုလ် (RASU) တွင်ဖွင့်လှစ်သင်ကြား ဆဲဖြစ်ပြီး၊ ဒေသကောလိပ်များတစ်ဆင့်ခံမဟုတ်တော့ပဲ တက္ကသိုလ်လင်တန်း (၁၀ တန်း) အောင်ပြီးတာနဲ့ တက္ကသိုလ် အထူးပြုဘာသာရပ်အသီးသီးနှင့် သက်မွေးဝိုင်းကျောင်း တက္ကသိုလ်အသီးသီးတို့သို့ တိုက်ရှိက်တက်ရောက်ရသည်။ ၁၉၈၂-၈၃ ပညာသင်နှစ်မှစတင်၍ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်တွင် သစ်တော်ပညာနှာနှစ်တစ်ခု ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါ သည်။ ယင်းတွင် သစ်တော်ပညာ ပထမနှစ်တန်းခဲ့များမှ စတင်တက်ရောက်ကြရသဖြင့် ရန်ကုန်စိစ္စာနှင့် သိပ္ပါတက္ကသိုလ် (RASU) တွင်လည်း သစ်တော်ပညာတန်းခဲ့များ တက်ရောက်ဆဲတို့ ကျွန်ုပ်နှင့်ပေါ်ပေါ်သည်။ ကျွန်ုတ်တော်တို့ ၁၉၈၄ ခုနှစ်အာဝ် တန်းခဲ့များသည် ရေဆင်းတွင် ကျောင်း စတက်ရသည်။ တတိယအသုတေသနဖြစ်ပါသည်။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၊ သစ်တော်ပညာနှာနဲ့ ဌာနမှူးမှာ ပါမောက္ဗ ဆရာကြီးဦးမိုးကြည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုတ်တို့တော်တွေ ပထမနှစ်နှင့် ဒုတိယနှစ်တန်းခဲ့များ၏ ပြန်မှာစာ အင်လိပ်စာ၊ နှင့်လိပ်စာ၊ သိပ္ပါတ်၊ သာရင်းအင်းပညာနှင့် အကြော်ဆိုဘာသာရပ်များကို minor subjects များအဖြစ် သင်ယူကြရပါသည်။ တတိယနှစ်မှစတင်၍ သစ်တော် ပညာအမိန့်ဘာသာရပ်များ (major subjects) ကို သင်ယူကြရပါသည်။

အခြေခံ သစ်တော်စိုက်ပျိုးပြုစနည်းပညာဘာသာရပ် (Foundation of Silviculture)ကို ဆရာကြီး ဦးနှိုးကြည် မှ သင်ကြားပေးပါသည်။ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အကြောင်း

အရာများကို ဆရာကြီး၏ လက်တွေ့သစ်တော်ဘဝ အတွေ့အကြုံများနှင့်ပေါင်းစပ်ပြီး ပြောပြသင်ကြားပေးသဖြင့် အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွေ့ဖြောက်ခဲ့ပါသည်။ သဘာဝသစ်တော်ကြားများကို နိုင်ငံအမိုးရဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တော်ဦးဌာနမှ စီပံ့ဆောင်ရွက်နေပြီး သစ်တော်သမားများသည် သစ်တော် အပေါ်မြို့မြို့နေထိုင်ကြသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ (forest dwellers) နှင့် ထိုတွေ့ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေရခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူတို့၏ တိုက်ရှိက်လုပ်အားအပါအဝင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့လိုအပ်ခြင်း၊ စသည်တို့ကို သစ်တော်ပညာသင်ကာလပိုင်းတွင် စတင်ကြားရာ နာယူ မှတ်သား ခဲ့ရပါသည်။ သစ်တော်အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း (Forest Management)ဘာသာရပ်ကို ဆရာ ဦးသင်မောင်ဇော်မှ သင်ကြားပေးခဲ့ပါသည်။ ကွက်စိတ်စီမံကိန်းဟုခေါ်ဆိုသည့် သစ်တော်အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်း (Working Plan) ရေးခွဲပြုစုစွမ်းအခြေခံများကို သင်ကြားရင်း ဆရာက ပြောခဲ့ဖူးပါသည်။ ကျွန်ုတ်တို့တို့ပြည်တွင် သစ်တော်ပညာဘာသာရပ် (Forestry)ကို အထူးပြုအမိုးဘာသာရပ်တစ်ခုအနေဖြင့် သင်ကြားနေကြသည်ဖြစ်သော်လည်း တို့တက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာဘာသာရပ်သည် အမိုကဖြစ်ပြီး သစ်တော်ပညာသည် လိုင်းခဲ့တစ်ခုအဆင့်သာရှိကြောင်း၊ သစ်တော်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင် နှင့်တော်အမိုးရရှိနှင့် အမိုးရှာ့နှင့်မှုချည်း စီပံ့ပြီးဆောင်၍ ကိုယ်တိုင်စိုက်ပျိုးပြုစုစွမ်း၊ ကိုယ်တိုင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့ဖြင့် အောင်မြင်သောသစ်တော်စီမံအုပ်ချုပ်မှူးမဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ သစ်တော်နှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့တွင်

တမျက်နှာ(social media) များတွင်ပါ သစ်တော်ဦးစီးဌာန၊ တိုးချွဲပညာပေးရေးဌာနနှင့်၊ page များဖွင့်ပြီး ပြည်သူ့အပေါင်းနှင့်ကျယ်ပြန့်စွာ မပြတ်ထိတွေ့ရှင်းနှီးမှာများကို ရယ်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ လတ်ဆတ်သောသတင်းများကို တင်ပြခြင်းနှင့် ထိရောက်သောတို့တို့ရှင်းရှင်းအသိပေးမျှဝေသည့် ပညာပေး post များကိုလည်း တင်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ပြည်သူသို့ အသိပညာပေးရေး တိုးချွဲပညာပေးလုပ်ငန်းများတွင် ဝက်ဘ်ဆိုက်များမှာ သာမန်အားဖြင့် လုပ်ရောက်ကြည့်ရှုမှုနည်းသည်ဖြစ်၍ လူမှုကွဲန်ရက်စာ မျက်နှာ(social media)များကို ပိုမိုအလေးထားလုပ်ဆောင် စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စိတ်ဝင်စားလာပြီး တစ်ဆင့်တက် လေ့လာလိုသူများအတွက်လည်း ယင်း လူမှုကွဲန်ရက်စာ မျက်နှာများပေါ်တွင် သစ်တော်ဦးစီးဌာန၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်နှင့် အလွယ်တကူချိတ်ဆက်ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုနိုင်ရန် link များပေးထားပါသည်။

Discovery Channel, Animal Planet Channel တို့ကူးသို့သော တို့ခိုချိန်နယ်လိုင်းများမှ လွှဲန့်ပေးသည့် အချို့သောအစီအစဉ်များကို မြန်မာဘာသာသာပြန် စာတမ်းထိခိုခ်င်း၊ မြန်မာစကားပြောနောက်ခံထည့်ပေးခြင်းများတို့ဖြင့်လည်း ဌာန၏ social media page များတွင် မပြတ်ပေါ်ပြီး လျက်ရှိပါသည်။ You Tube မှ ကောင်းမြှုံးရာရာ ပတ်တမ်းကျင့်နှင့်သစ်တော်ဆိုင်ရာ ပညာပေးအစီအစဉ်များကိုလည်း ထိနည်းနှင့် မြန်မာစကားဝပြာနောက်ခံဖြင့် လွှဲန့်တင်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်း တို့အစီအစဉ်များ၊ ရေဒီယိုဂိုဏ်းတို့ / လျှိုင်းလတ် နှင့် FM ရေဒီယိုအစီအစဉ်များတွင်လည်း နေ့စဉ်လွှဲန့်ထုတ်ပါဝင်နိုင်အောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားပါသည်။ တို့အစီအစဉ်များကို လူဝင်ယုံများ အကြည့်နည်းသွားသော်လည်း လူကြီးပိုင်းများ ကြည့်ကြပါသည်။ ရေဒီယိုအစီအစဉ်များကို အိမ်မာနေရာင်း နားထောင်မှုနည်းနေပြုခြင်းသော်လည်း ခရီးသွားရှင်း ကားပေါ်မှာ နားထောင်ဖြစ်ကြပါသည်။ တိုးချွဲပညာပေးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူသို့ နည်းလမ်းမျိုးစုံသုံးပြီး ချို့စားရမည်သာဖြစ်ပါသည်။

သစ်တော်ဦးစီးဌာန၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း/ခရိုင်/မြို့နယ် အသိသီးသို့ နယ်ခံဝန်ထမ်းများမှာ ပင်မ သစ်တော်လုပ်ငန်း(၁၆)မျိုးအပြင် နယ်မြေအောင်လိုက် သီးခြားလုပ်ငန်းတာဝန်များလည်း များပြားကြသည်ဖြစ်ရာပြည်သူသို့ တိုးချွဲပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အထူးအာရုံစိုက်၍ professional ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ကြရန်မှာ အခက်အခဲများရှိနေကြပေမည်။ ထို့ကြောင့် တိုးချွဲပညာပေးရေးဌာနခွဲမှ အထူးကျေမှုးကျင်ဝန်ထမ်းများဖြင့် အဖွဲ့များဖွဲ့ပေးထားပြီး လိုအပ်သောပုံးပုံးပစ္စည်းများ စရိတ်များ လုံလောက်စွာဖြင့် နယ်မြေအောင်သာသို့ လက်တွေ့သွားရောက်ပြီး ပြည်သူနှင့်တိုက်ရှိက်ထိတွေ့လျက် ပညာပေးဆွေးနွေးဖြင့် များကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်သည်လည်း တိုးချွဲပညာပေးရေး နယ်မြေထွေကြပ်သည့် ရှေ့တန်းအဖွဲ့တွင်လိုက်ပါ၍ ဒေသအလိုက် လိုအပ်သောကြိုတင်ရည်မှုးချက်ထား ပြင်ဆင်ထားသည့်ဒေါင်းစဉ်ကဏ္ဍများ အလိုက် ပြည်သူနှင့်တိုက်ရှိက်ထိတွေ့ပေးပောကြပြာ ဆွေးနွေးပြန်လှန်မေး အချက်အလက်စုံ မှတ်တမ်းပြီ လုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ရောက်ရှိတည်းခိုသည်။ တို့ကြောင်း ကျော်ရွှေ့သွားလည်းကောင်း၊ တိုင်မြို့ပြီးသော်လည်းကောင်း၊ စသည် စသည်ကိုယ်ကြိုက်သလိုနေပေါ်သည်။ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့များ စီးပါးပါပါသည်။ projector slide show များဖြင့် ရုပ်ပုံးအသံ အမြင်အာရုံစိုက်သော် အကြားအာရုံ စွဲဆောင်မှတိုက် အသုံးပြုခြင်ဗြိုဟန်ပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်ဆက်စပ်၍လည်းကောင်း၊ ဒေသရှိုင်းသားငါ်တိရော့နှင့်သစ်တော်တည်းဆောင်ခြင်းများနှင့် ဆက်စပ်၍လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်စားမှုတိန်းသိမ်းခြင်းများနှင့် ဆက်စပ်၍လည်းကောင်း၊ သဘာဝရေချိများနှင့်ဆက်စပ်ပတ်

ထူးချွန်ဆုရွှေဂိုက်ခင်းများနှင့် စိုက်ခင်းထူးချွန်ဆုတံဆိပ်ချီးမြှင့်ခြင်း

သာကာဝါယာနှင့်စိုက်ခင်းများ

သစ်တော်ဦးစီးဌာနသည် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တော်များပြန်လည်တည်ထောင်ရေးစီမံခိန်း (MRRP) ကို ၂၀၁၇-၁၈ ဘဏ္ဍာန်မှ ၂၀၂၆-၂၇ ဘဏ္ဍာန်အထိ သစ်တော်များတည်ထောင်ခြင်းနှင့် ပြောစိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်း (၁၉)ရိုက် အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာန် (၂၀၂၁ ခုနှစ် မြို့ရာသီ) တွင် နိုင်ငံပိုင်သစ်တော်ဦးစီးဌာနခင်း (၂၄,၅၆၅)ကော်မြို့ခဲ့ရာ အဆိပ်စိုက်ခင်းများအနက် ဒီဇင်ဘာလရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်း အစီရင်ခံစာများအရ ပြည်ထောင်စုနယ်ပြော နေပြည်တော်၊ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် (၁၀၀)ကော့နှင့်အထက် ရှင်ပင်ရာခိုင်နှင့် (၉၀%) နှင့်အထက် စီးပွားရေးစိုက်ခင်းများအား ဆုချီးမြှုင့်နိုင်ရန်အတွက် စိုက်ခင်းထူးချွန်ဆုတံဆိပ် ရှိခြင်းရန်မှု၊ စိုက်ခင်းစစ်ဆေးခြင်းနည်းစနစ်နှင့် အမှတ်ပေးစည်းမျဉ်းများအတိုင်း စီစစ်ရွေးချယ်၍ စိုက်ခင်းတည် ထောင်သည် ဦးစီးအရာရှိနှင့်အောက် သစ်တော်ဦးစီးဌာနသိမ်းများအား စိုက်ခင်းထူးချွန်ဆုတံဆိပ်များ ချီးမြှုင့်ခဲ့ပါသည်။

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	ခရိုင်/ မြို့နယ်	တည်နေရာ			စိုက်ခင်း အမှတ်	ဧရိယာ (ဧက)
၁	ပဲ့ဗျား	တောင်ငွေ/ မြို့	မြို့ကြောင်းကြိုင်း၊ အကွက်အမှတ်(၄)	၁/၂၀၂၁		၂၂၅	
J	မန္တလေး	မိုးကြောင်း/ သာစည်	ပြည်ညားကြောင်းရိုင်း၊ အကွက်အမှတ်(၁၁)	၁/၂၀၂၁		၁၁၀	
၃	ရနှိုင်	သံတွဲ/ တောင်ကုတ်	ကျွောက်းရိုင်း၊ အကွက်အမှတ် (၃၃)	၁/၂၀၂၁		၁၀၀	

စဉ်	တိုင်းဒေသ ကြီး/ ပြည်နယ်	ခရိုင်/ မြို့နယ်	စိုက်ခင်း အမှတ်	သစ်များ	ဧရိယာ (ဧက)	တည်ထောင်ခွဲသည့်ဝန်ထမ်း	
						အမည်	ရာထူး
၁	ပဲ့ဗျား	တောင်ငွေ/ မြို့	၁/၂၀၂၁	ကျွေား	၂၂၅	၁။ ဦးစီးကိုကို ၂။ ဦးချိစ်ဝင်းသူ ၃။ ဦးဇေလျောင် ၄။ ဦးသန်းဇော်ဝင်း ၅။ ဦးဝင်းနှင့် ၆။ ဦးဇော်းလယ်	ဦးစီးအရာရှိ တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး
J	မန္တလေး	မိုးကြောင်း/ သာစည်	၁/၂၀၂၁	ကျွေား	၁၁၀	၁။ ဦးစီးမှုးအောင် ၂။ ဦးထက်ဂိုင်ဟန်း ၃။ ဦးကျော်အောင် ၄။ ဦးစိုးလုံးလူး ၅။ ဦးလှမျိုးသူ ၆။ ဦးအင်ဝေ	ဦးစီးအရာရှိ တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး
၃	ရနှိုင်	သံတွဲ/ တောင်ကုတ်	၁/၂၀၂၁	ပျော်က တိုး	၁၀၀	၁။ ဦးဇော်မင်းတွေ့န်း ၂။ ဦးဘုန်းမြတ်မောင် ၃။ ဦးသာ်းရွှေ ၄။ ဦးကျော်တွေ့န်း ၅။ ဦးချီးသိန်းဇော် ၆။ ဦးကျော်ဇော်သက်	ဦးစီးအရာရှိ တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး တော်ဦးကြီး

သန အကျဉ်းမှု

၂၀၂၂ ... နိုင်ဘာ

ပထမဆုရရှိကိစ်း၊
ပဲခူးတိုင်းဒေသတွေး၊ တောင်ငါခရှိုင်
အြေးမြှို့နယ်
၁/၂၀၂၁ မီးပွားရေး(ကျွန်း)ရှိကိစ်း
(ပြော)အကာ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံများ

ဒတိယဆုရရှိကိစ်း၊
မန္တလေးတိုင်းဒေသတွေး
မိုးလှို့ဟာခရှိုင်၊ သာစည်မြှို့နယ်
၁/၂၀၂၁ မီးပွားရေး(ကျွန်း)ရှိကိစ်း
(၁၀၀)အကာ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံများ

တတိယဆုရရှိကိစ်း၊
ရခိုင်ပြည်နယ်
သံတွေးခရှိုင်၊ တောင်ကျော်မြှို့နယ်
၁/၂၀၂၁ မီးပွားရေး(ပျော်းတာရိုး)
ရှိကိစ်း [၁၀၀]အကာ
မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံများ

ရှင်သနကြီးထွားမှု

ဆိုင်းဘုတ်နှင့် ဘုတ်တိုင်စိက်ထူးမြှင်း

အပင်အမြှင့်

ပေါင်းရှင်းခြင်း

စစ်ဆေးလမ်း

* * * * *

ဝါနံ့သမီးမြှင့်အနုတ္ထ

အောင်: (ပုဂ္ဂ)

မိခင်မြေကဗ္ဗာသည် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးအတွက် တစ်ခုတည်းသော နေထိုင်စရာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမြေကဗ္ဗာကို ရော မြေ၊ လေ၊ မီးဆိုတဲ့ သဘာဝတရားလေးခုနှင့် ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားပါတယ်။ ရေခါးတာ မိုးကောင်းက်ရှိ ရေခါး ရေဇွဲကနေ မြေခံလွှာထဲက အစိမ်းအသိပိတ်ပါတယ်။ မီးဆိုတာကတော့ သက်ရှိအားလုံးနဲ့ သစ်ပင်ပန်းမန်အားလုံးတို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ မိခင်မြေကဗ္ဗာကြီးက ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး အသက်ရှင်ဖို့အတွက် သောက်စရာ ရော နေစရာ မြေ၊ ရှူးစရာ လေနှင့် စားစရာ ဝတ်စရာ မီးတို့ကို ပေးပါတယ်။ ရှုမြှင့်ခံစားစရာ တော့တောင်ရောမြေ သစ်ပင်ပန်းမန် မိုးကောင်းက် ရသစ်ပန်းချိကားကြီးလည်း ပေးပါတယ်။ အဲဒါကြာ့င့် မိမိတို့ကို နေထိုင် အသက်ရှင်ခွင့်ပေးတဲ့ မိခင်မြေကဗ္ဗာရဲ့ ရော မြေ၊ လေ၊ မီးတို့ကို တန်ဖိုးထားဖို့ စနစ်တကျ ထုတ်ယူသုံးခွဲဖို့ မယိုယွင်းမပျက်စီးအောင် စိတ်စောနာကောင်းဖြင့် ထိန်းသိမ်းဖို့ လိုပါတယ်။

ရော မြေ၊ လေ၊ မီးဆိုတဲ့ သဘာဝ တရားလေးခုတာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဟန်ချေက်ညီညီ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားတဲ့သောကို လူတိုင်းနှီးနှီးသိပြီးဖြစ်တဲ့ ဖြစ်စဉ်နဲ့ မြင်အောင် ပြချင်ပါတယ်။ ဖြစ်စဉ်ကတော့ မိုးတိုင်တွေကို လေက သယ်လာတယ်။ တောင်တန်းကြီးတွေ ကမိုးရွာ လာအောင် အထောက်အကြံပြောတယ်။ တောင်တန်းပေါ်ရှိသစ်ပင်သစ်တော့တွေက မိုးရေကို ထိန်းပေးတယ်။ မြေခံလွှာတွေကို ရေမတိုက်စားအောင် ကာကွယ်ပေးတယ်။ သစ်ပင်တွေကြာ့င့် မိုးရေစီးကေနေ့သွားပြီး မိုးရေတွေက မြေအောက်ကိုစိမ့်ဝင်ခွင့်ရသွားတယ်။ မြေပေါ်မြေအောက်ရေတွေနှင့် လေတို့က မီးတွေကို ရှုံးသုံးပွေ့မှုကို ရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။ မိခင်မြေကဗ္ဗာရဲ့အေးမြှုတဲ့မေတ္တာကိုရှိခိုး ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး ကြီးစားကြပါတဲ့။

လိုမရဘူး၊ တစ်ခုမရှိရင် အားလုံး ပြုလဲသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြာ့င့် ကျွန်ုပ်တို့အနေနဲ့ ရော မြေ၊ လေ မီးတိုင်ခုခုကို အားအည်သွားအောင် ယိုယွင်းပျက်စီးသွားအောင်မလုပ်သင့်ဘူး။ လုပ်မိရင် မိခင်မြေကဗ္ဗာ၊ မိမိဘဝါမိမိမျိုးဆက်ရဲ့ အသက်ရှင်ရှင်တည်ခွင့်ကို အားနည်းအောင်၊ ပျက်စီးအောင် လုပ်လိုက်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေသည် မိခင်မြေကဗ္ဗာကြီးကို လျှော့လျှော့ရှုံးတဲ့အတွက် မျက်မောက်ကာလမှာ မြန်မာမှာ ရော ကဗ္ဗာနှင့်တွေမှာပါ အပူဒဏ်၊ မိုးခေါင်တဲ့ဒဏ်၊ ရေကြီးတဲ့ဒဏ်၊ မှန်တိုင်းဒဏ်၊ စတဲ့သဘာဝတေားဒဏ်၊ ဆိုးဆိုးရွားရွား ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာကို သိမြှင့်ခံစားမိကြပါပြီ။ ရော မြေ၊ လေ၊ မီးဆိုတဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ အရေးကြီးပုံကို သတိထားမိသွားပြားလာပါပြီ။ အဲဒါကြာ့င့် အပူပိုင်းဒေသ စိမ်းလန်းစိပ်ပြည်ရေးဦးစီးဌာနရဲ့ အစိကလုပ်ငန်းတွေဖြစ်တဲ့သစ်တော့စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်တဲ့ နေရာ၊ သဘာဝတော့ကျိုးများထိန်းသိမ်းကာကွယ်တဲ့ နေရာ၊ ထင်းအစားအခြားလောင်စာတိုးစွဲ့အသုံးပြုရေးဆောင်ရွက်တဲ့နေရာ၊ ရေရရှိရေးဆောင်ရွက်တဲ့နေရာတွေ များပြားလာပါပြီ။ စနစ်တကျပျော်ရွက်တဲ့ကျွေးရွာတွေမှာ မိခင်မြေကဗ္ဗာရဲ့အေးမြှုတဲ့တွေကိုရှိခိုး ဆုလာသုတေသနရရှိခိုးစားလာကြရသည်ကို ကြည့်နဲ့တွေတွေမြှင့်နေရပါပြီ။

အသက်ကြီးရှင့်လာတဲ့ မိခင်မြေကဗ္ဗာကို ယခုထက်ကျိုးမာအောင်၊ နပျိုအောင်ပြုစုပေး စောင့်ရောက်ပေး ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်မှ မိခင်မြေကဗ္ဗာရဲ့အေးမြှုတဲ့ မေတ္တာတွေနဲ့တွေးပွေ့မှုကို ရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။ မိခင်မြေကဗ္ဗာရဲ့အေးမြှုတဲ့မေတ္တာကိုရှိခိုး ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး ကြီးစားကြပါတဲ့။

+++++

သန် အမှား

ယင်လမှုအဆက် >

၂၀၂၂ ... နိုင်ဘာ

ကြော်စိုး... တွေ့ပါ

‘တွယ်တာတယ် ဆိုတာ
ဝေဒနာများလားကျယ်...’

ဟင်း... မဖြစ်နိုင်ဘူး သိခဲ့ပေမယ့်
နှတ်လို့မရဘူး
ကျွေးဇူးတဲ့အသည်း
ကိုယ်ဟာမ်းကိုပေးဖို့
ကြံးစည်တယ် မရဘူး
နောက်နေ့ အိပ်ရာထအပ်ငါး
တူသော ကျွေးဇူးတော် တစ်ယောက် အာ
စောတိပြီး သူတစ်ပါးမျိုးခင် ခရော
ပွဲ့ကောက်သည်။ ပါးတစ်ဝါက်ခန့် နှီး
ကုံးရှည်ရည်ဖြင့် အပွင့်တွေ့သိလိုက်
သည်။ ကျွေးဇူးခရောပွင့်များ ပန်းကုန်ပြား
တွင် ထည့်၍ ဘုရားကော်လျှော်လိုက်ရာ-

‘ငါသားက ခရေပန်းတွေ အောက်ပြီး ဘုရားလူ့လိုပါလား
သာရပါတော် သာရပါ’

အမော့၏ နှီးကျွေးသံသည် သဲနဲ့
အတွက် ခရေကုန်း ပြင်တွေ့ပါကခေါင်း
ခေါက်ခံရမည်မှာ အသေအချာပင်။

‘သဲနဲအတွက်’

ကျွေးဇူးတော်ပေးသည် ခရေကုံး
ကိုလာက်ခုပ်နှစ်ဖက်ဖြင့်ခံယူ၍ နှာခေါင်း
နှင့် တို့ထဲရှုံးလိုက်လျက်-

‘ဂိုး.... မွေးလိုက်တာ’

သည်နေ့တော့ ကျွေးဇူးကို နှစ်ဖက်ခွဲလိုပြီး သာပ်ခါး ပါးကွက်
ကြားနှင့် အဖြူရောင်းဝန်ဝါယာကို
ရုံးရုံးရှင်းရှင်းလှနေသည်။

‘ဘယ်လိုပန်ရမလဲ’

ကျွေးဇူးတော်လည်း ခရေကုံး
တစ်ဝါက်ဖြတ်၍ ကျွေးဇူးခွဲကို
ပတ်ပြီး အစသိမ်းပေးလိုက်ရင်း တမေ့
တမောင်းမိသည်။

‘လျှော့လားဟင်း မှန်လည်း
မရှိဘူး’

ကျွေးဇူးတော်လည်း ကိုယ့် ရင်
ဘတ် ကိုယ်ပုတ်ပြီး-

‘လူ မှ လူ ကိုစွေ့က သဲနဲ
ရဲ့မှန်တိုးပဲပေါ့ သဲနဲရယ်’

‘ဟွန်း ကိုပို့’

နှာခေါင်းရုံးပြီးပြောလာသော
သဲနဲ အမှာအယာကလည်း ချို့စရာပါ။
သဲနဲနှင့်ရှိသည်အချိန်တိုင်း
သည် ကျွေးဇူးတော်အတွက် အပေါ်
လွှာနှင့်ရော်များပါပေ။ သဲနဲကို စက်ဘီး
စီးသင်တွန်းပေးရင်း ကျွေးဇူးတော် အိပ်
မက်များကိုပင် သဲနဲ စိုးမိုး ဝင်ရောက်
လာချေပြီး’

‘နေမြင့်လေ အရှုံးရှင့်လေ’
ပါလား သဲနဲရယ်....

‘ကြည့်ခွင့်တော့ရှိတယ် ထိခွင့်
မရှိ မဆိုင်ရင် မင်းမပိုင်ရဘူး ...သိခွင့်
တော့ရှိတယ် ဤခွင့်မရှိ မတူရင် မင်း
မချုပ်ရဘူး...မင်းရဲ့အခြေအနေ မင်းနှား
လည်းဦး’

အဲသည့်နောကဝါ၍ ကျွေးဇူးတော်
နံနက်တိုင်း ခရေပန်းကောက်ပြီး သဲနဲ
၏ ပန်းတော်ဆက်၊ အပါးတော်ဖြူ
ကြည့်မှန် ကြေးမံပြင်ဖြစ်ခဲ့သည်။

စက်ဘီးစီးသင်ပေးရင်း တစ်
ဦးရင်ခုနှစ်သံကို တစ်ဦးနှားလည်မိတ္တာ
သည်။

သို့သော် ကျွေးဇူးတော်ဖွင့်မပြော
ဖြစ်။ ဗြဟ္မာ့ပြည်က အပ်တစ်ချောင်း
နှင့် လူဗြည်က အပ်တစ်ချောင်းပော့
ကျွေးဇူးတော်တို့ အလှမ်းကွာလှသည်
မဟုတ်ပါလား။

စက်ဘီးစီးသင်ရက်ရှည်လာ
တော့ သဲနဲ တစ်ယောက်တည်း စီးရဲ့
နင်းရဲ့လာပေပြီး။

‘ကလင်.... ကလင် ဘေးကို
ဘေးကို’

‘သဲနဲ ဖြည့်ဖြည့်နှင်းလော
ဒီမှာလိုက်ရ မောလိုပြီ’

ကျွေးဇူးတော်လည်း ပြောပြော
ဆိုဆို ဘေးနားမှ သစ်မြစ်ပေါ် ခဏ
နားထိုင်လိုက်သည်။

‘ဟား.... ဟား အရှုံးပေး
လိုက် အရှုံးပေးလိုက်’

‘အား.... ဝါန်း’

‘သဲနဲ.... သဲနဲ’

ကျွေးဇူးတော်အား နောက်လှည့်
စနောက်ရင်း သစ်မြစ်တစ်ခုနှင့် တိုက်
မိ၍ စက်ဘီးလည်းလော့ သဲနဲလည်း ခုန်
အချုပ် ခြေထောက်ခေါက်ပြီး ခွဲကျွေးဇူး
သည်။ ‘အား.... ကျွေးဇူးတော် ကျွေးဇူး
.... ကျွေးဇူးတော်’

ကျွေးဇူးတော် သဲနဲအား ပြေး
မွေ့လိုက်သည်။

‘ဖြစ်ရလေ သဲနဲရယ်၊ သတိ
ထားမှုပေါ့’

ရင်အစုံနှီးကပ်သွားသည်။
သဲနဲမျက်နှာမှ ရှုက်သွေးဖြာနေသဖြင့်
ကျွေးဇူးတော် လန်ပြီးလွှတ်လိုက်မိသည်။

‘အား.... အရမ်းပဲ’

‘မတော်လို့ မတော်လို့နော်’

ကျွေးဇူးတော် သဲနဲလက်မောင်း
ကိုင်၍- ‘ထနိုင်သလား’

ကျွေးဇူးတော် ပခုံးကို လက်
ထောက်ပြီး သဲနဲထလိုက်သည်။

‘အား.... နာနေတုန်းပဲ’

‘လာ လာ.... သဲနဲ နောက်
ကတော်တိုင်းကယ်လို့ မောင်းလိုက်မယ်’

သဲနဲ စက်ဘီးကယ်ရိုယာပေါ်
တက်ထိုင်၍ ကျွေးဇူးတော် ဖြည့်ဖြည့်း
နင်းထွေကိုလိုက်သည်။

စက်ဘီးအရွှေ သဲနဲထိန်းရင်း
ကျွေးဇူးတော်ခါးဖက်လိုက်ရာ ခန္ဓာနှစ်ခု
အပူး ကျွေးဇူးတော်ရင်ခန်းသံတွေ မြန်
လာမိသည်။

‘ရရဲ့လား’ ‘အင်း’

‘လိမ့်ကျွေးဇူးရဲ့ပါ’

‘ရပါတယ်ဆို အသားချဉ်းပဲ’

‘အဟဲ.... ဟဲ’

ဘဝဟူသည် အပျော်နှင့်

An Old Forester Looks Back. Seven – Management of Peatland Ecosystem in Myanmar

By

U Sein Thet, B.Sc (For), M.Sc (ANU), MIFA.
Director (Retired), Ex-Chairman, FREDA.

Inle Lake was formed more than 1.5 million years ago. Its unique geological history has created habitat conditions leading to a rich biodiversity with many native and endemic species. According to UNESCO, the wetland ecosystem of the freshwater lake is home to 267 bird species-of which 82 are wetland birds-and 43 species of freshwater fishes, otters, and turtles.

Inle Lake in Myanmar was designated as a Wildlife Sanctuary in 1985, as an ASEAN Heritage Park in 2003, and a Man and Biosphere Reserve in June 2015. The lake combines rich historic and cultural values with significant environmental values due to its high biodiversity and invaluable ecosystem services. It has been listed as an important heritage area for Southeast Asia and would qualify as a wetland of international importance for migratory waterbirds. It contains the largest peatland so far described in Myanmar. Peat and sediment from the lakebed are used to construct floating gardens by spreading them on top of portions of floating mats of vegetation. The flora of the lake is very diverse and has a very high biomass.

SEAppeat (2012-2015) confirmed significant areas of peatlands in Myanmar including more than 10,000ha in Shan State (9,100ha in Inle Lake 1,600ha in Heho Valley), and roughly 500ha around Htu Lake in Myan Aung Township of the Ayerwaddy Region. Other areas where peatlands have been found-under SEAppeat as well as a 2008 survey supported by the Australian Aid Development Cooperation Programme (AADCP) – but require additional survey include: Hopong Valley in southern Shan State, Pyin Oo Lwin Township of Mandalay Region, Bokpin and Palaw Townships of

the Thanintharyi Region (southern Myanmar), Indawgyi Lake in Kachin State (northern Myanmar) and Kyaukme Township of Northern Shan State. The most in-depth assessments of peatlands to date the country of Myanmar have occurred within the Inle Lake area (SEAppeat, 2012-2015) in Taunggyi District of Southern Shan State.

According to observations of current agricultural production of peatlands within the District of Taunggyi in Southern Shan State, there are three kind of agro-ecosystems that should be considered when developing sustainable strategies for peatland conservation: 1) agro-ecosystems in floating peatlands; 2) agro-ecosystems in peatland; and 3) agro-ecosystems in peat domes. The current status of agriculture in the peatlands and floating peatlands in and around Inle Lake have been influenced and shaped over time by the ethnic groups of (Intha).

The sustainable use of peatland resources does not mean only for food production but also should involve maintaining the equilibrium between the productive, economic and agro-ecosystem function and maintaining the biodiversity of peatlands. Ideally, sustainable agriculture in peatlands in this area of Myanmar should seek to take advantage of ecosystem processes by designing and agricultural system that works to achieve both production goals and peatlands conservation dually. To develop and maintain these sustainable management approaches, local communities must be involved including through capacity building for developing alternative livelihood models.

The Sustainable Management of Peatland Ecosystems in Mekong Countries Project will operate in Cambodia, Lao PDR and Myanmar. The

goal of the project is to sustainably manage peatland ecosystems in targeted countries and to conserve biodiversity and reduce greenhouse gas (GHG) emissions, by;

1. Expanding the network of protected peatland ecosystems in the countries in line with Aichi Target 11;
2. Strengthening the capacity for sustainable peatland management at local, national and subregional levels; and
3. Strengthening the management of peatland in existing protected areas to demonstrate sustainable management of peatland to conserve biodiversity, reduce GHG emissions and strengthen sustainable livelihoods for local communities.

The project will contribute to the ASEAN Programme on Sustainable Management of Peatland Ecosystems 2014–2020 (APSMPE) Haze Pollution (AATHP), and the ASEAN Peatland Management Strategy 2006–2020 (APMS).

The project will be comprised of the following four components:

Component 1: Expansion of protected peatlands in Mekong Countries

Component 2: Capacity and national planning

Component 3: Demonstration of sustainable peatland management and

Component 4: Regional cooperation

IUCN will be the GEF Implementing Agency. The Lead Executing Agencies will be the Ministry of Environment (MoE) in Cambodia, the Ministry of Natural Resources and Environment (MoNRE) in Lao PDR, and the Ministry of Natural Resources and Environment Conservation (MONREC) in Myanmar. Based on requests from the Governments of Cambodia, Lao PDR, and Myanmar, IUCN will support the Lead Executing Agencies in the financial and operational execution of the GEF resource, including hiring of project staff, financial management, procurement of goods, and contracting of services following IUCN rules and

procedures. In accordance with the present project document, progress in the financial execution of the project, and the Annual Work Plan and Budget will be approved by the regional Project Steering Committee and the National Steering Committees. A strict firewalling between IUCN's role as the GEF Agency and its support to the execution will be Maintained. All project staff hired by IUCN will report to the relevant National Project Directors and will be independent from the GEF Agency staff. While government staff time is provided in kind, their travel, accommodation and per diem expenses related to the project activities will be covered from the project budget. Relevant IUCN and/or government rates apply, depending on the regulations in each country.

The project will be implemented within the context of the APSMPE and the ASEAN Peatland Management structures of previous initiatives, particularly the GEF-supported ASEAN Peatland Forests Project. In each country, project activities will be overseen by a multi-stakeholder National steering Committee, Comprised of representative from government, civil society and where possible, the private sector. It is envisioned that execution will be carried out through a hybrid arrangement involving the appropriate government department and the IUCN Country Office, Coordinator/Focal Point will be appointed in each country to oversee and manage the day-to-day activities of the project. Particular emphasis will be placed on designing and implementing the regional component of the project, in order to maximize coordination and synergy, the sharing of experience and lessons learned, and the development of best practices. The regional component will also be designed to promote to promote efficiencies and economies of scale in relation to capacity building, monitoring and evaluation.

APK

လုတစ်ဦးစီက သူနလုံးသားကို
သူလိုက်နာရင်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက်
ကိုယ်လုပ်ပေးနိုင်တေလေးတွေကို
ရှာဖွေပါလိမ့်မယ်။

John Denver

နှစ်ဆေးမှုများ

ငြင်းအပင်များကို ဖန်းမော်ခရိုင် ကသာခရိုင်၊ မန္တလေးခရိုင်၊ စီးကုတ်နယ်မြေား၊ ရွှေဘိုခရိုင်မှုစံ၏တောင်ဘက်ဆုံး မောင်လမြိုင်ခရိုင်အထိ တွေ့ရှုရသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ သံလွှာပြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်းရှိ အခါးသာနေရာများ၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ် အတွေးမြစ်နှင့် သောင်ရင်းမြစ် ပဲ/ယာရှိ နေရာအော်၍ ပြည်လည်း ပိုတောက်ပင်များပေါက်ရောက်ကြသည်။ ငြင်းအပြင် မြန်မာနိုင်ငံအနောက်ဘက်ပိုင်း ချင်းတွင်းမြစ်၏ ရေဝေရေလဲအော်ဖြစ်သောချင်းတောင်အရှေ့ဘက် စောင်းလျှော့များ၊ ရရှိရှိမှုမှုအရှေ့ဘက်ခြစ်းမှုစံ၏ တောင်ဘက်သရက်ခရိုင်အထိနှင့် ပဲခူးရှိုးမှုမြောက်ပိုင်းရှိ ပြည်ခရိုင်၊ တောင်ငါးခရိုင်၊ ရမည်းသင်ခခရိုင်နှင့် မကွေးခရိုင်တို့တွင် ပိုတောက်ပင်များပေါက်ရောက်ကြသည်ကို တွေ့ရှုရသည်။

အင်တိုင်းတော့များရှိ ဂံ့ပြေပေါ်တွင်ပိုတောက်ပင်များပေါက်ရောက်ကြသည်း ပင်စည်များမှာ ကြီးထွားခြင်းမရှိကြပေ။ ပိုတောက်ပင်ကြီးများကို များသောအားဖြင့် ရေစီးရေလာကောင်းသော တောင်စောင်းများတွင် တွေ့ရှုရသည်။ ပိုတောက်ပင်

များသည် ပင်လယ်ရောမျက်နှာပြင်မှ အထက်အမြင်ပေ၍ ၂၅၀၀ အထိပေါက်ရောက်နိုင်သည်။ ပိုတောက်ပင်များသည် များသောအားဖြင့် အစုလိုက်အပြုလိုက်ပေါက်ရောက်ခြင်းလည်း မရှိကြပေ။ အထက် ရွက်ပြတ်ရောနောသာ-ခြောက်သွေ့တော့ချင်းတွင်းရှိ အခါးသာနေရာများမှာလည်း ကြံလိုကြသည်။ အောက်ဖြန်မှုနိုင်ငံ၌ ထိုတော့များဟွှာ သို့ကိုပါးအနည်းသာပေါက်ရောက်ကြသည်။

ပိုတောက်ပင်များနှင့်အတူ ပေါက်ရောက်ကြသော သစ်များများမှာ ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ ထောက် ကြွော်ဖြော်နှင့် လိုက်တိုး၊ လိုက်တိုး၊ လိုက်တိုး၊ အင်ကြော်၊ ထုတ်ရှားသည်။ ဤတော့များတွင် မျှင်ဝါးပေါက်ရောက်ခြင်းလည်း ထူးခြားထင်ရှားသည်။ တင်းဝါးနှင့် ကြသောင်းဝါးတို့ကို တစ်ခါတရရမှုသာတွေ့ရှိရပြီး ဝါးလုံးများမှာလည်း ကြံလိုကြသည်။ အောက်ဖြန်မှုနိုင်ငံ၌ ထိုတော့များဟွှာ သို့ကိုပါးအနည်းသာပေါက်ရောက်ကြသည်။

ပိုတောက်များ သဘာဝအလျှောက်ပေါက်ရောက်ကြသည့် မူရင်းအောင် ရာသီဥတ္တမှာ အရိုင်အာဝါသုံး အမြင့်ဆုံးအပူချို့၏ ၁၀၀ မှ ၁၁၂ ဒီဂရီ အာရင်ဟိုက်နှင့် အနိမ့်ဆုံးအပူချို့၏ အာရင်အာဝါသအောက်၏ ၄၀ မှ ၄၇ ဒီဂရီ အာရင်ဟိုက်အထိဖြစ်ပြီး နှစ်စဉ် ရွာသွေးသည့် မိုးပေချို့မှာ ၃၇ - ၁၈၀ လက်မှ အတွင်းဖြစ်သည်။ အထက်ရွက်ပြတ်ရောနောသာ-ခြောက်သွေ့တော့ချင်းတွင်းရှိ ရေစီး ရေလာ ကောင်းမွန်ပြီး ရေမဝင်သောသဲများသည် သဲနှင့်မြေများတွင် ပိုတောက်ပင်များကြီးမားသုန်းစွာ ပေါက်ရောက်ကြပါး၊ ရေဝင်သောနေရာများနှင့် မာသောခံစွဲမြေကိုမှ မကြိုက်နှစ်ဘက်ပေါ်။

င့်သွေးနှာနှာနှာ

ပိုတောက်ပင်၏ရွက်အုပ်သည် လိပ်ခုံပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်ပြီး ကိုင်းတာကိုကြီးများမှာ ဖြာထွက်လျက်ရှိကြသည်။ ပိုတောက်ပင်များသည် နှစ်စဉ် ရာသီအလိုက်အရွက်ကြသော အပင်ကြီးများဖြစ်သည်။ နေရာရောင်ခြည်ကို အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်သည့် လင်းလုပင်များလည်းဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်သည့် အပင်ကြီးများသည် အမြင်ပေ ၉၀-၁၁၀ အထိပြင့်ပေ ၆၀-၈၀၀ အထိရှိပြီး ပင်စည်မှာ ရင်စွဲလုံးပတ် ၆ ပေမှ ၈ ပေအထိ ရှိတတ်သည်။ ကိုင်းတာက်လွှတ်ပင်စည်မှာ ၂၀ - ၄၀ ပေအထိ ရှိတတ်သည်။ လုံးပတ်ကြီးသော ပိုတောက်ပင်မှာ အလွန်ရှားပါးပြီး ငြင်းအပင်များတွင် သစ်ခေါင်းများပါရှိတတ်သည်။ ပိုတောက်ပင်ကို ကျွန်းပင်ကွဲသို့ သင်းသတ်ပြီးမှ ထုတ်ယူလျှင် ပိုကောင်းပါသည်။ သင်းသတ်လျှင်မြေဖြစ်မဟုတ်ပေါ်။

အနိဂုံးလည်း ခုတ်ထဲထဲတို့ယူနိုင်သည်။ အလွန်ကြီးမားသော ပိုတောက်ပင်များ၏ ပင်စည်အရင်းပိုင်းတွင် ပါးပျဉ်းများလည်းပါရှိတတ်သည်။ အညီးရောင် သို့ပဲဟုတ် ဝါညိုရောင်ရှိသောအခေါက်များမှာ အနည်းငယ်အကြောင်းများပါရှိတတ်သည်။ အတွင်းအခေါက်မှာ အနိရောင်ဖြစ်ပြီး သစ်မျှင်များလည်းပါရှိသည်။ အခေါက်ကို ဓားဖြင့်ခုတ်ကြည့်ပါက အနိရောင်အေးများ

လူပျော် အနိမောင်ဖြစ်သော်လည်း အမှုပိုင်းအေသာမှ ထွက်ရှိသည့် ပိတေဂါးသားနှင့်နှိုင်းခန့်တောင့်တင်းမှုအားနည်းသည်။ ပိတေဂါးအားနှင့်နှိုင်းခန့်တောင့်တင်းမှုအားလေးပြီး အနဲ့မှာ နှံသာနှင့် ကဲ့သို့ မွေးကြိုင်သဖြင့် နှံသာနှင့် မှားတတ်သည်။

ပိတေဂါးသား၏ ခွဲသား အရောင်လွှာပြီး အကွက်လည်သော သစ်မျိုးဖြစ်၍ မာကျာကျို့လတ်ပြီး နိုင်းခန့်သောသစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ပြုပြင်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ အရောင်တင်ရန်သော်လည်းကောင်း လွယ်ကူသော လည်း ပိတေဂါးသားမှာ မာကျာကျို့လတ်သဖြင့် လက်သမားများကိုင်တွယ်လုပ်ကိုင်ရာတွင် ကျွန်းသစ်ထက် အလုပ်ပို၍မှားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပိတေဂါးသားကို လွည်းပံ့တောင်းများပြုလုပ်ရာ၌ အများဆုံးအသုံးပြုကြသည်။ လွည်းသီးအတွက်လည်း အသုံးပြုကြသည်။ ရှင်းအပြင် လေ့ပေါင်နှင့်တန်းများ၊ အမြောက်တင်လွည်းနှင့် စစ်ဆေးကိုယာများအတွက်လည်းအသုံးပြုနိုင်သည်။ အကွက်ဖော်အလွှာခင်းသည်ကြမ်းခင်းတုံးများ၊ သစ်ထပ်သားများ၊ ရှိုးရှိုးလျှော့တိုးကြမ်းခင်းများ၊ ပို့ဆောင်အမျိုးမျိုးအတွက်လည်း အသုံးပြုကြသည်။

ရှင်းအပြင် ဓားရှိုး၊ လက်ကိုင်ရှိုးအမျိုးမျိုးနှင့် ဆေးတံ့ပြုလုပ်ရန်အတွက်လည်း အသုံးပြုကြသည်။ ထယ်ထွန်စသော ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရန်ကိုရိယာများနှင့် ဆီဆုံးများကိုလည်း ပိတေဂါးသားဖြင့်ပုံပို့ဆောင်အသုံးပြုလုပ်ကြသည်။ နေအိမ်အဆောက်အအုံများအတွက်လည်း တို့များ၊ ခွဲသားပျော်များအတွက်လည်း ပိတေဂါးသားများကိုပင် အသုံးများကြသည်။ ပိတေဂါးသားသစ်သည် ပန်းပစ္စလုပ်ရန်နှင့် ပွတ်ထိုးရန်အတွက်လည်းအထူးကောင်းမွန်ပါ

သည်။ ပိတေဂါးသားသည် ပိတေဂါးသားထက် ပိုမိုကျွမ်းလတ်လွှာပြီး ပရိဘောဂများ အမျိုးမျိုးပြုလုပ်ရာ၌ အသုံး ချိန်သည်။ သို့ရာတွင် အပြောက်အမြား စုစုပေါင်းရရှိရန် ခက်ခဲသည်။

ပိတေဂါးသားသည် ခြောက်သွေ့အသားသောရန် လွယ်ကူသည်။ အထူးချွေသောသစ်မျိုးဖြစ်၍ မြန်မာတွေ့အသုံးသောသစ်မျိုးဖြစ်၍ သောနေရာများတွင် သုံးစွဲရန် အထူးသင့်လောက်ပါသည်။ ပိတေဂါးသားသည် ကျိုးမှုအနည်းငယ်သာကြောင့် ပုံတည်မြှုပ်ကောင်းသည်။ မွမ်းမဲရန်အတွက်လည်း အလွန်ကောင်းသောသစ်မျိုးဖြစ်သဖြင့် ကျွန်းသစ်မှုလွှာလွှင် အဖက်ဖက်က ကောင်းသောသစ်ဖြစ်သည်။ ပိတေဂါးသားသည် ကျွန်းသစ်ထက် ပိုမိုနိုင်မာတောင့်တင်းသည်။ ပိတေဂါးသားအစိုး သည် တစ်ကုပ်ပေလွှင် အလေးချိန် ၆၇ ပေါင်းမီးသည်။ လေဖြင့် ခြောက်သွေ့ပြီးပါက သစ်သားတစ်ကုပ်ပေသည် အလေးချိန် ၉၄ ပေါင်း စီးသည်။ အရှေ့တောင် အာရုံတို့ကို ထွက်ရှိသော သစ်မာသစ်မျိုးများတွင် ပိတေဂါးသားသစ်သည် အလေးဆုံး၊ အမာဆုံးနှင့် အားအရှိဆုံးသစ်မျိုးများတွင် ပါဝင်သည်။ ကျွန်းသစ်၏ ရုက်သတ္တိများကို ၁၀၀ စီတား၍ နှင့်ယူးလွှင် ပိတေဂါးသားသစ်သည် Weight အလေးချိန် ၁၂၅ Strength as a beam ရက်မအဖြစ် နိုင်းခန့်အား ၁၃၅ Stiffness as a beam ရက်မအဖြစ် တောင့်ခံအား ၂၂၀ Suitability as a post or strut တိုင်းကျားကန်အဖြစ် တောင့်ခံအား ၁၃၀ Shock resisting ability ထုန်က်ခံနိုင်အား ၁၆၀ Shear လျော့ပြတ်အား၁၄၅ Hardness မာရည် ၁၉၅ နှင့် Retention of shape ပုံတည်မြှုပ် ၉၀ ဖြစ်သည်။ ကျွန်းသစ်ပြီးလွှင် ပိတေဂါးသားသစ်သည် ပုံပြောင်းလဲမှု အနည်းဆုံးသောသစ်ဖြစ်သည်။

ပိတေဂါးသားသစ်၏ သိပ်သည်းဆုံးမှာ အစိုးတွင် ၀.၈၉ ဖြစ်ပြီး လေဖြင့် ခြောက်သွေ့ပြီးပါက ၀.၇၉၉ ဖြစ်သည်။

ပိတေဂါးသားအစိုးကို ဖိုဖြင့် ခြောက်သွေ့အသား သေခေါ်သည်အပါ အချင်းဝက်အလိုက် ၂.၈ ရာရိုင်နှိုင်းနှင့် ဝန်းထိများအလိုက် ၃.၉ ရာရိုင်နှိုင်းအထိ ကျိုးဝင်သွားသည်။ ပိတေဂါးသားသစ်သည် အရေးပါအရာရောက်သော သစ်မျိုးဖြစ်သည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံသစ်တော့ပဒေအရ တားမြှုပ်ရာပါဝင်သည့် သစ်မျိုးဖြစ်သည်။

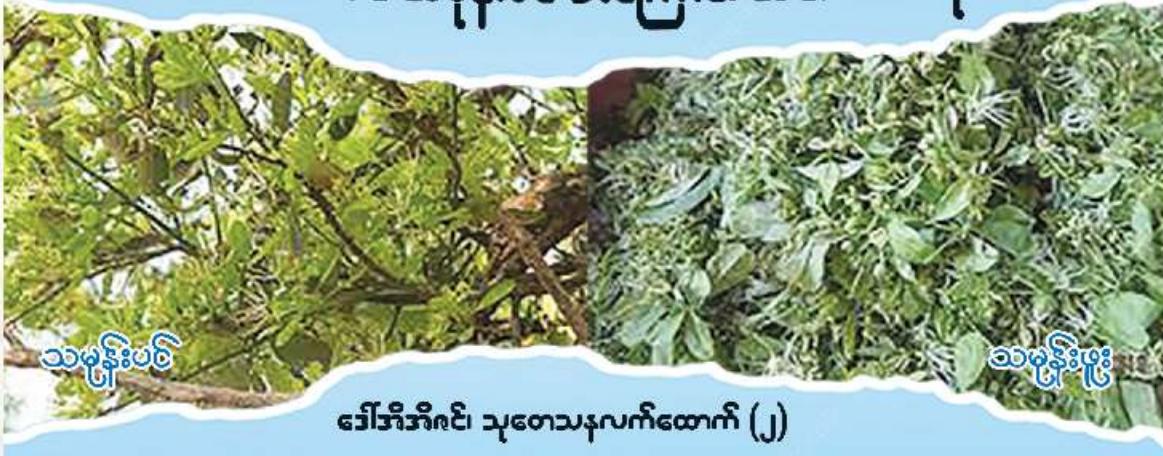
သူ၏မြေပို့ဆောင်ရွက်ရန်
မျှော်ဆီးတဲ့နိုင်ငံဟာ သူ၏ကိုယ်သူ
မျက်ဆီးနေတဲ့နိုင်ငံပါ။

Tahanie

ဆေးဖက်ဝင် သမုန်းပင် အကြောင်း သိကောင်းစရာ

သိပုံအမည်

Synonyms

- *Boscia variabilis* Collett & Hemsl.
- *Hypselandra variabilis* (Collett & Hemsl.) Pax & K. Hoffm

မျိုးရင်း

- Capparaceae

မြန်မာအမည်

- Thamone (သမုန်)

ပန်းမွင့်ချိန်

- from January to March

ပေါက်ရောက်ရာဒေသ – Mandalay Region, Sagaing Region, Magwe Region

အပင်၏ ပိဿာနာဂျာများ

သမုန်းပင်သည် အပင်ငယ်အရှိုးအစားဖြစ်ပြီး နှစ်ရှည်ပင်ဖြစ်သည်။ ပင်စည်နှင့် အကိုင်းအကိုင်တွေက စလင်ဒါပုစံဖြစ်ပြီး ထောင်ပတ်သည်။ အမွှေး ပပါရှိပါ။ အရွက်သည် J – ၃ ပါ ရွက်ပေါင်းဖြစ်ပြီး ရွက်ထိပ်တွေက သေးငယ် ပါသည်။ အရွက်သည် ရှည်လျားပါသည်။ ပန်းခိုင်က ထိပ်မှုးထွက်ဖြစ်ပြီး ပန်းပွင့်အများအပြားပွင့်သည်။ အထက်တည်မ အချိုးအစားဖြစ်ပြီး ပန်းပွင့်များ သည် အစိမ်းနှုတေသနဖြစ်သည်။ လိုင်ခုံနှင့်ဖြစ်ပြီး လေးခြမ်းညီ အချိုးသီကာသည်။ ပွင့်ချုပ် ၄ ခု ပွင့်ဖတ် ၄ ခုပါအစ ဖြစ်ပြီး ချုပ်ပြားပုံစံနှင့် အပါနှုတေသနဖြစ်သည်။ အဖိုအကိုသည် အမြောက်အများပါရှိပြီး gynophores ၏အလယ်တွင် တည်ရှိ သည်။ အစေ့အိမ် J ခုပါရှိပြီး အစေ့အိမ်သည် အပေါ်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသည်။ များစွာသောအစေ့တွေရှိသည်။ အချင်းနံပါရှိပြီး J-၉ ပိုင်တိမိတာ ရှည်သည်။ အသီးသည် ရှည်သောဘယ်ရို့သီးပုံစံမျိုးဖြစ်ပြီး သေးငယ်သောအစေ့များစွာ ပါသည်။

အသုံးပေါင်း

သမုန်းပင်၏အမှုးသည် အညာအေသတွင် အစားအစာတစ်ခုအဖြစ် လည်းအသုံးပြုကြသည်။ သမုန်းအမှုးကို အစိမ်းသုပ်စားကြသလို အခြောက် ခံ၍လည်း သုပ်စားကြသည်။ သမုန်းမှုးသည် သုပ်စားရာတွင် ခါးသက်သက် အရသာရှိပြီး သိပ်စားကောင်းသည့်အပြင် အကြောတက်ခြင်းကိုသက်သာစေခြင်း စေတ်သွားရ လွယ်ကြပ်၏၊ မျက်လုံးအမြင်ကြည်လင်ခြင်းစသည့် အကျိုးကျေးဇူး

သမုန်းမှုးသုတေသန

ကို ခံစားရပါသည်။

သမုန်းသုည်လည်း အာရုံးကြောအတွက် မျက်နှားကိုကိုက်၊ မျက်လုံးနာ စသည်မျက်လုံးနှင့်ပတ်သက်သော ရောက်မှန်သမျှကို ကျောက်ပျုံတွင် ရေနှင့်သွေးပြီးလိမ်းလျှင် သက်သာ ပျောက်ကင်းသည်။

စာမျက်နှာ (၄၀)သို့ >

မြန်မာစွဲ သစ်တောသူတေသနအာရာ

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ(၂၅)ရက်နေ့၊ အေးချမ်းတဲ့နံနက်ခေါင်းမှာလို ရန်ကုန်-ဟန္တလေး အမြန်လမ်းဘေး ကျွန်းစိုက်ခင်းများ၊ ပိုးကျလိုသွားရောက်စစ်ဆေးခဲ့ကြပါတယ်။ ဦးစီးအရာရှိ ဦးဖော်မင်းအေး၊ မိုးဇွေသုတေသန စစ်းတော်ဝန်ခံ တော့အုပ်ကြီး၊ ဦးလှုပျိုးအောင်၊ ကိုယ့်ပါးထက် အောင်တို့နဲ့အတူသွားခဲ့ကြတာပါ။ ပထမရတဲ့သတင်းက တော့ ကျွန်းစိုက်ခင်းတွေမှ အရွက်တွေ မီးလောင်ထားသလိုပဲ၊ ဘာရိုးကျွုမ်းမသိဘူး၊ စိုက်ခင်းတွေ တစ်ခေါ်တစ်မျှော်ကြီးဖြစ်နေတာ၊ သွားပြီးစစ်ဆေးပေးပါခဲ့တာလောက်ပဲ။ အမြန်လမ်းစိုင်တိုင်အာမှတ် ၂၃၀ နားက ကျွန်းစိုက်ခင်းကို ဝင်ကြည့်တော့ သတင်းရတဲ့အတိုင်းပါပဲ၊ အရွက်တွေ အားလုံးခြောက်နေပြီး တစ်ပတ်လုံးအစိမ်းရောင်ပရှိသလောက်ပါပဲ။ အရွက်တော်တော်များကတော့ အောက်မှာ ကြွေကျနေပြီး၊ ပိုးကျချေတ်ကြွေတွေ အာများကြီးပါပဲ။ အရွက်ကို နေရောင်မှာ သေချာထောင်ကြည့်ပါ ရွက်ကြောလေး တွေပဲကျွန်းတော့တွေရတယ်။ ဘယ်လိုသတ္တုပါက မူးစားထားတာပါလိမ့်လိုတွေပဲတယ်။ စိုက်ခင်းထဲ ရပ်နေတာ ခက္ခလာပူးသေးတယ်။ ပခံးပေါ်မှာ ခုကောင်အကျားလေးတွေ ကျလာတယ်။ တော့အုပ်ကြီး ကိုလှုပျိုးအောင်က သတိပေးတယ်။

‘ဆရာ ကျွန်းရွက်တွေကိုစားတာ အဲဒီခုကောင် တွေပဲ။ စားတာသိပ်မြန်တာ၊ အသံတွေတော်ကြားရတယ်’ စားလက်စအရွက်ပေါ်မှာ ပိုးကောင်တွေရောက်ကြတာ တစ်ရွက်ထဲမှာကို အကောင် (၃၅) ကောင်လောက် တွေရတယ်။ တာရားခံတွေပြီးမို့ နမူနာအရွက်တစ်ခုနဲ့ ခုကောင်လေးတွေကို ပလတ်စတစ်အိုတ်ကြီးကြီးထဲ ထည့်လာပြီးပြန်ခဲ့ကြတယ်။

တရားခံကျွန်းရွက်ကျွိုး

ရုံးကိုပြန်ရောက်တော့ ထွက်ရှိပြီးသုတေသနစာတမ်းများ၊ စာအုပ်များနဲ့ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးကြည့်ကြတယ်။ ပိုးကျချေတ်ကြတို့အတွက် တရားခံရဲ့အမည်နဲ့အလွှာအထ

တွေကို သိကြရပါပြီ။ ကျေနော်တို့စောင်းခဲ့တာက ကျွန်းရွက်ကျွိုး Eutectona machaeralis Walker ရဲ့ သားလောင်းတွေပါ။ အရွက်တွေကိုစားတာလည်း အဲဒီသားလောင်းတွေပါပဲ။ စာတိခိုခန်းထဲမှာ သူတေသနလက်ထောက် (၃) အော်နှင့်အွေထိုက ခေတ္တမွေးထားပြီး စောင့်ကြည့်ပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ ရွက်ကျွိုးသားလောင်းလေးတွေအကြောင်း သူကသတင်းလာပို့တယ်။

‘ဆရာရေ အဲဒီအကောင်လေးတွေက စားတာအရမ်းမြန်တာ၊ မွေးထားတဲ့ပုလင်းထဲကို ကျွန်းရွက်ထည့်ပေးတာ ခဏလေးနဲ့ကျွန်းတယ်’

‘တစ်တော်လုံး ကုန်အောင်စားတဲ့ကောင်တွေပဲ သမီးရယ်၊ စားနိုင်မှာပေါ့၊ ပိုးရှုပ်ဖုံးဖြစ်လာရင်သတင်းပို့ပြီး နော်။ အကောင်ပေါက်လာရင် စာစောင်တွေထဲမှာပါတဲ့ ဖလံပုံနဲ့တိုက်ကြည့်ကြရအောင်’

ဖလံလေးတွေပေါက်လာတော့ တွေ့ရပါပြီ။ Eutectona machaeralis Walker နဲ့ တစ်ပုံစုတည်းပါပဲ။

Eutectona machaeralis ၏ ဘဝစက်ဝန်း

Eutectona machaeralis ၏ ဘဝစက်ဝန်းကာလသည် ရာသီဥတုအဖြေအနေအရ အနည်းဆုံး (၁၇-၃၈) ရက်ခန့်အထိ အပြောင်းအလဲရှိနိုင်ကြောင်းသိရှိရပါတယ်။ သိသာထင်ရှားသည့် ဆောင်းရာသီ မရှိသည့်အိန္ဒိယနိုင်း နီလမ်းဘာအောင် ဥအဆင့် (၂-၃) ရက်ခန့်၊ သားလောင်းအဆင့် (၁၂-၂၀) ရက်ခန့်နဲ့ ပိုးရှုပ်ဖုံး

အဆင့် (၅-၈) ရက်ခန့် ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လေ့လာတွေရှိချက်များအရ ဥအဆင့် (၄)ရက် ခန့် သားလောင်းအဆင့် (၁၇-၂၀)ရက်ခန့်နှင့် ပို့ရပ်မှုအဆင့် (၆-၉)ရက်ခန့်နှင့် ဖလံ (၈-၈) ရက်ခန့်ဖြစ်ပြီး ရွက်ကျွဲပိုး၏ ဘဝစက်ဝန်းမှာ (၁)လခန့်သာကြောကြောင်းနှင့် တစ်နှစ်လျှင် မျိုးသက် (၁၃)ဆက်ခန့်ပေါက်ပွားနိုင်ကြောင်းသိရှိရပါတယ်။

ဖျက်ပိုးရှာပုံတော်

မနှစ်က အတွေ့အကြံအရ ဒီနှစ်များ ပိုးတွေထပ်ကျမှာလား ဖိုးရိမ်စိတ်နဲ့ သတ်းလေးနားစွင့်နေပါပါတယ်။ တော့သွားတဲ့အခါများမှာ လည်း ကျွန်းခေါင်းတွေကို သေချာကြည့်ပါတယ်။ ၂၀၂၂ နှစ်မှာတော့ ရွက်ကျွဲပိုးသိရှိမတွေရသေးပေါ့။ ၂၁-၉-၂၀၂၂ ရက်နေ့မှာတော့ FD-AFoCO-IPDM စီမံကိန်းက ပညာရှင်များဖြစ်တဲ့ ဒေါက်တာ မူမှုကျော်၊ ဒေါ်ဂျူဂျူးသူတို့နဲ့ ပြည်နဲ့သာယာဝတီခိုင်စိုက်ခင်းတွေဆို တစ်ခေါက်သွားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒိုက်ခင်းတာဝန်ခံဝန်ထမ်းများ နှင့်တွေ့ဆုံးပေါက်တာမူမှုကျော်မှ ဖျက်ပိုးများအကြောင်း အသေးစိတ်ရှင်းပြုပါတယ်။

ပိုးရှာပုံ

'ဆရာတိအနေနဲ့ ဖျက်ပိုးနိုင်နှင့်တဲ့အခါမှာ ဘက်ပေါင်းစုံကနေစဉ်းစားရမယ် ပိုးတွေတယ် ပိုးသတ်ဆေးဖြန်မယ်ဆိုပြီး ချက်ချင်း ပိုးသတ်ဆေးဖြန်မယ်လုပ်လို့ မရဘူး အကျိုးပြုတဲ့ပိုးတွေလဲ ရှိသေးတယ်'

No.	Common name	Scientific name	Family	Order
1.	Gundhi bug	<i>Leptocoris</i> sp.	Alydidae	Hemiptera
2.	Long horned Grassopper	<i>Neoconocephalus</i> sp.	Tettigonidae	Orthoptera
3.	White grubs	<i>Holotrichia</i> sp.	Melolonthidae	Coleoptera
4.	Green leaf hopper	<i>Nephotettix virescens</i>	Delphacidae	Homoptera
5.	Horned stink bug	<i>Halyomorpha</i> sp.	Pentatomidae	Hemiptera
6.	Short horned Grasshoppers	<i>Oxya chinensis</i>	Acrididae	Orthoptera
7.	Short horned Grasshoppers	<i>Oxya yezoensis</i>	Acrididae	Orthoptera
8.	Conifer seed bug	<i>Leptoglossus</i> sp.	Coreidae	Hemiptera
9.	Leaf-footed Bug	<i>Acanthocephala</i> spp.	Coreidae	Hemiptera

Natural enemies

10.	Praying mantid	<i>Anaxarcha limbata</i>	Mantidae	Orthoptera
11.	Lady bird beetle	<i>Coccinella</i> sp.	Coccinellidae	Coleoptera
12.	Dragon fly			Odonata
13.	Cricket	<i>Acheta domesticus</i>	Gryllidae	Orthoptera
14.	Black ant	<i>Camponotus</i> sp.	Formicidae	Hymenoptera
15.	Wasp	<i>Polistes</i> sp.	Vespidae	Hymenoptera
16.	Wasp	<i>Apanteles</i> sp.	Braconidae	Hymenoptera
17.	spider	<i>Oxyops</i> sp.	Sarcophagidae	Araneaeae

ဒိုက်ခင်းတာဝန်ခံများနဲ့အတူ ပိုးတွေကို ပိုက်တွေနဲ့ဖမ်းကြတယ်။ ဆရာမပြောတဲ့အတိုင်းပါပဲ။ မိုလာတဲ့ အထဲ မှာ ဖျက်ပိုးရော၊ အကျိုးပြုပိုးတွေရောပါပဲ။ ဖျက်ပိုးက (၉)မျိုး၊ အကျိုးပြုပိုးက (၈)မျိုးတွေ ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီနှစ်တော့ ကံကောင်းတယ်။ ရွက်စားကျွဲပိုးတွေ မတွေ့ရသလောက်ပါပဲ။

ပိုးကံကောင်းမျိုးမှုကံကောင်းမျိုး

ဒိုက်ခင်းတွေထဲရောက်တော့ ဆရာမ ဒေါ်ဂျူဂျူးသူက အပင်ရောဂါများအကြောင်း လက်တွေရှင်းပြပါတယ်။ အပင်ရောဂါစာရင်းကောက်တာကိုတော့ ဒိုက်ခင်းတာဝန်ခံဝန်ထမ်းများလက်တွေ့ဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ သင်တန်း

နှစ်ကြိမ်လောက်ပေးပြီးဖြစ်လို အများစုက အပင်ရောဂါများကို သိနေကြပါဖြို့။ ရောဂါလက္ခဏာတွေပြင်တော့ ဆရာမက ပြောပြုတယ်။

‘ဆရာရေ... ရောဂါလက္ခဏာတွေတွေတော့ တအားပျော်တာပဲ။ လေ့လာရေးခရီးထွက်လာရင် အဲဒီလို တွေ့မှ ပျော်တာ။ ဒါမှ ဓာတ်ခွဲခန်းမှာ အပြောစွဲရှင့်ရမှာ’

‘မလုပ်ပါနဲ့ဆရာမရယ်၊ ကျေနော်တို့အပင်တွေ ရောဂါဖြစ်လိုသေကုန်ပါရီးမယ်’

အပင်တစ်ပင်ဖြစ်စုအမျိန်မလွယ်ကူပေး ပိုးက တစ်မျိုး နှိုကတစ်စု အန္တရာယ်များလှပါတယ်။ ပြန်ခါနီးတော့ ကျွန်းပင်လေးတွေကို ပြန်ကြည့်မိတယ်။ စိမ့်စိနေတဲ့ အရွက်တို့ကတော့ ပင်ယံထက်မှာ လှပတင့်တယ်လျက်ပင်။ သို့ရာတွင် တစ်ချို့သောပိုးကျွန်းကြေးလေးများတော့... မြေမှာခလျက် ။

ရေပျွန်း

အျိန်းလွင်လေး

သစ်တောက္ဗာင်းဆရာတာဝ သစ်တောက္ဗာင်းသားတွေ ဖြေဆိုရတဲ့ စာမေးပွဲခန်းကိုးကပ်ခြင်း စာမေးပွဲခန်းစောင့်ခြင်း တာဝန်ယူရတာတွေရှိတယ်။

တစ်ခါမှာ စာမေးပွဲဖြေဆိုနေချိန် စာမေးပွဲဖြေခန်းအတွင်း ကော်ငါးသားက မေးခွန်းစာရွက်မှာပါတဲ့ ကွက်လပ်ဖြည့် မေးခွန်းတစ်ခု - ‘ပျိုးဥယျာဉ်ရှိ ပျိုးပင်များကို စိုက်ခင်းသို့မဟုတ်ဘဲ ရက် ၂၀ ခန့်ကြိုတင်၍ အောင်လုံသန့်စွမ်းပြီး ခနိုင်စွမ်းရည်မြင့်သည့် ပျိုးပင်ဖြစ်စေရန် ဖေလအတွင်း (- - -)လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရမည်’ ဆိုတဲ့မေးခွန်းကို မေးတယ်။

‘မေးခွန်းမှာ မရှင်းတာလည်း မပါ ပါဘူး၊ မင်းက ဘာကို မရှင်းလို့ မေးတာလဲ’ ပြန်မေးတော့-

‘မေးခွန်းကို မရှင်းလို့ မဟုတ်ပါဘူးဆရာ၊ အဲအကြောင်း ကွွန်တော်ကျက်လာတာပါပဲ၊ အဖြေကို သိလည်း သိနေသလိုပါဆရာ၊ အခု မေ့- မေ့သွားလို့ အဲဒါလေဆရာ အဲဒါ’ - -

လက်စသည်တော့ ဆရာကို အဖြေပြောပြစ်စေတာကိုး၊

‘မင်းပဲ စာကျက်လာတယ်ဆုံး၊ အိုလိုပ်လို့ အတိုကောက်ဖြေရမှာ မေ့နေရင် မြန်မာလို့ မင်းကျက်မှတ် လာတာတွေ ကွက်လပ်မှာ ဖြည့်ရေးပေါ်ကျား’

‘ဒါ - ဒါပေမဲ့ ဆရာရယ်၊ မြန်မာလို့လည်း---အဲ အဲဒါ အစလေးဖြစ်ဖြစ် အဖြေလေး ပါးပါးလေး လောက်ပါဆရာ’

ဒီကော်ငါးသား အမှန်တကယ် စာမကျက်ခဲ့ပါ၊ ဒီပေးခွန်းအဖြေလည်း အမှန်တကယ် မသိပါ၊ ဆရာအားကိုး အမှတ်လိုက်ငော်တာပဲ၊ ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရမည့် သစ်တောဝန်ထမ်းတိုင်း မဖြစ်မနေသိရမည့်လုပ်ငန်းကိုမှ မသိရင် ခက်ချျေရဲ့။

စာမေးပွဲဖြေပြီးချိန် ကော်ငါးဝန်းထဲမှာ ကွွန်တော်နဲ့ အဖြေမေးတဲ့ကော်ငါးသား တွေ့ဆုံးမိတော့-

‘ကွွန်တော်မေးတာကို ဆရာပြောတဲ့အဖြေအတိုင်း ဖြေလိုက်တယ်ဆရာ၊ ကွွန်တော် အမှတ်ရပြီး လို့ အားရှစ်းသာလာပြောလို့ ကွွန်တော်ပင် အဝပေါ်ဖြစ်သွားတယ်။’

‘ဟော - ငါက မင်းကို ဘာအဖြေပြောပြီးလို့လဲ’ ပြန်မေးတော့-

‘ဆရာပဲ အဖြေပြောသွားတာလေး၊ မင်းတကယ်မသိတာလား၊ မဖြေနိုင်တာလား၊ ဒါဆုံး ကွက်လပ်ထဲ ဖြေရမှာ ရေဖျွန်းပေါ့ လို့ ပြောတာလေး၊ ဖေလထဲလုပ်ရမည့် ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းလည်းဖြစ်တော့ ရေလောင်းဘဲ ရေဖျွန်းရဲ့ ဖျွန်းတာရဲ့ ရေဖျွန်းလုပ်ငန်းလို့ ကွက်လပ်ဖြည့်တာ အမှတ်ရပြီးပေါ်ဆရာ’

‘အင်း ကောင်းပါကျား၊ မင်းက စာမကျက်ခဲ့ပဲကိုး၊ ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းလည်း ကွမ်းကွမ်းကျင်ကျင် မလုပ်ခဲ့ဘူး ထင်ပါး၊ အဲတော့ မေးခွန်းမှာပါတဲ့ ကွက်လပ်ဖြည့်ရမယ် အဖြေမှန်ကို မသိတော့ မဖြေတတ်ဘူး အဲတာကြောင်း ငါက ရေဖျွန်း ရိမ်းဖြေလို့ ပြောခဲ့တာ’

‘အဲ အဲလိုကြီးလား ဆရာရယ်၊ အဖြေမှန်က ဘာလဲဆရာ’

‘ကွက်လပ်မှာဖြေရမည် အဖြေမှန်က အိုလိုပ်လို့ hardening process ဆိုရပြီး မြန်မာလို့ ဆိုရင်တော့ ပျိုးဥယျာဉ် အမိုး နေကာတွေ တဖြည့်ဖြည့်ခြင်း ဖောက်ထဲရောက်ရင် ထောက်ထဲရောက်ရင် ထောက်ထဲရောက်ရင် ထောက်ထဲရောက်ရင် ထောက်ထဲရောက်ရင် ပေါ်ဆောင်ရွက်ရမည်ပေါ်ပေါ်တာလေး၊ ပျိုးပင်အဖြစ်ဖြတ်၊ ပျိုးပင်ချွဲ့၊ ခါးဝါးခါးခါးခါး ဆောင်ရွက်ရမည်ပြောတာလေး၊ အခု သိသွားရှိလား’

‘စိုက်/ပြုဆရာက စာသင်တုန်းက ပြောပြတာကို ဆရာ အခုပြောတော့ သတိရသွားပါပြီ၊ စာမေးပွဲ မေးခွန်းမှာအမှတ်မရလည်း ဆရာပြောပြတာ အမှတ်တရဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းခွင်ပြန်ရောက်ရင် သေခြားလုပ်ပါမယ်ဆရာ’

သစ်တောက္ဗာင်းဆရာတာဝ ကော်ငါးသားတွေကို လုပ်ငန်းစွင်မှာ အမှန်အကန် စနစ်တကျ လုပ်တတ်ဖို့ အတွက် သင်ကြားမှုချက်တွေလုပ်ပြန်ရမည်သား

သစ်တောက္ဗာင်းသား မည်သည်လည်း ‘စည်းကမ်း ဝိဇ္ဇာ ၉၅’ စိတ်ဓာတ်ဖြင့် စာတွေ့ပိုင် လက်တွေ့နှင့်ရေး အပတ်တက်တို့စားနေရမည်သား။

ရွှေးသည့်နွှေးဝယ်

မြန်မာနိုင်ငံရွှေးပို့

ကျော်မှတ်ရေဆင်း FRI မှာ ရှိတဲ့ ဝန်ထမ်းတွေဟာ နေ့စဉ်လာရောင်းတဲ့ ပန်းသည်၊ ဟင်းသီး၊ ဟင်းချက်သည်၊ ရေဆင်းသည်ထုက် ငါး၊ ပုစ္စန်ကစပြီး လဆိုင်းပေးနဲ့ မန္တလေးဘက်က လာရောင်းတဲ့ ပရီဘောဂသည်တွေအထိ ရောင်းသူ့ဝယ်သူ လွန်ကြည်ဖြူတဲ့ ဝန်ထမ်းမိသားစုံ တွေပါပဲရင့်။

အဲဒီထဲမှာမှ သစ်မဟုတ်တဲ့ သစ်တောတွေကို ပစ္စည်းလေးတွေ ခေါင်းဆွက်ပြီး လာရောင်းကြတာလည်း ရှိပါတယ်။ ရောင်းပုံပို့စပ်စရှင်တဲ့စိတ်ရယ်၊ တစ်ပိုင် တစ်နှင့်ရွှေးသည်လေးတွေ အားပေးချင်တဲ့စိတ်ရယ်၊ ရွှေးဝယ်တာဝါသနာပါတဲ့ အရင်းခံလေးပေါင်းပြီး အိမ်ရှုက ဖြတ် ဖြတ် သွားတဲ့ ရွှေးသည်လေးတွေကို အမြှေအားပေး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ပထမဆုံး မိတ်ဆက်ပေးချင်တဲ့ သစ်မဟုတ်သော သစ်တောတွေကိုပစ္စည်းလေးက အမျိုးသားနှစ်ယောက် ဖျာ ထိပ်တွေကိုယ်စိုက်ပြီး လာရောင်းတဲ့ ရောဝတီတိုင်း အေသာ ထွေက် သင်ဖြူးဖျာပါ။ ကျော်မှတ်အညာမှာတော့ နေ့လယ်နောင်း လေတဖြူးဖြူးနဲ့ သင်ဖြူးဖျာလေးခင်းပြီး စာအိုပ် ကောင်းလေးဖတ်ရောင်းတဲ့အရာသာက ဘာနဲ့မှ မလဲနိုင်တဲ့ အရာသာတစ်မျိုးပါပဲ။ မှတ်မှတ်ရရ သင်ဖြူးဖျာလာရောင်းတဲ့အဲဒီန်းက ကျော်တဲ့ သူတေသနအဖွဲ့ ရောဝတီတိုင်းအမှာ မြှေနယ်က ကျေးခြား (ခ)ချာမှာ RECOFTC နဲ့ ပုံပေါင်းပြီး Participatory Action Research (ပုံပေါင်း ပိုင်သော သူတေသနလုပ်ငန်း)ဆောင်ရွက်ပြီး ပြန်ရောက်ကာစ အချိန် လေးပါ။ ရွှာအင်တွေမှာ စန်ပင် အုန်းပင်တွေ ဖိမ်းပိမ်း စိစိနဲ့ အိမ်တိုင်းလိုလို ဥယျာဉ်ခြဲလေးတွေ ရှိကြပါတယ်။ အေသာ အေသာက်မျွေးဝင်းကျောင်းကတော့ ဥယျာဉ်ခြဲလုပ်ငန်းနဲ့ ပင်လယ်ကရတဲ့ ငါး၊ ပုစ္စန် ဖမ်းခြင်းလုပ်ငန်းပါပဲ။ အမျိုးသားများနဲ့တန်းတဲ့ ငါး၊ ပုစ္စန် ဖမ်းတဲ့ လုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်ကြတဲ့ အမျိုးသီးတွေကိုလည်းတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ နေ့စဉ်အမိုက်စားသုံးနေတဲ့ အတော်အတွက်လိုလိုလေးတွေ့

လား အသက်မျွေးဝင်းကျောင်းမှူး ပုစ္စကွာခြားလိုလား မသိ ပါဘူး အားလုံးလိုလိုက အသားညီညွှေနဲ့ သိပ်မဝကြပါဘူး။

သင်ဖြူးဖျာသည်လိုကြားလိုက်တဲ့အဲချိန်မှာ ကျော်တို့တွေ့ခဲ့ရတဲ့ ရောဝတီက အေသာ တွေ့ကို အမှတ်ရမိပြီး အားပေးချင်တဲ့ စိတ်ကလေးနဲ့ ပါးစပ်က ‘ဖျာသည် လာပါပြီး’ လို့ ခေါ်ပြီးဖြစ်သွားရော့။

ဖျာလိပ်တွေဖြည့်ချုပြီး ‘ဒါကဘယ်လောက် ဟို ဖျာလေးက ဘယ်ရွေး’ လို့ အရောင်းအဝယ်စတဲ့အဲချိန်မှာ ကျေမက ‘ဖျာပျော် ချုပ် ၃ ချုပ်ယူမှာ ရွှေးလျှော့ပါပြီး’ လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ မြန်းဆို ရွှေးသည်က သူ့ခေါင်းမှာ တင်ထားတဲ့ ခေါင်းရွက်ကိုဖော်ပြပြီး ‘မဆစ်ပါနဲ့ဆရာမရယ် ကျနော်မှာ ဖျာရွက်ပြီးရောင်းရတဲ့အပူပြော့ကြော်နဲ့ ဆပင် တောင် မရှိတော့ပါဘူး’ တဲ့။ လူတွေဟာ တစ်ဝါးတော် အတွက် ပုစ္စအားပါးပါးနဲ့ ရှင်သာန်နေကြပါတယ်လို့ တွေ့မိရင်း သင်ဖြူးဖျာ (၃) ချုပ် ဝယ်ယူအားပေးလိုက်ပါတယ်။

နောက်တစ်မျိုးကတော့ ပျားရည်ပါ။ တစ်ရက်တော့ အသက် (၃၀)ကျောင်လောက် အမျိုးသမီးက ဆင်ပြာထည့်တဲ့ ဖူးရှိပုံးခေါ်ရောင်ကို ခေါင်းရွက်ပြီးသကာလ ပျားရည်ရမယ် ပျားရည်လို့ အိမ်ရှုကဖြတ်ပြီး အောင်လာပါတယ်။ ကျေမရဲ့စိတ်ခေါ်မှုနဲ့ ပျားရည်သည် အိမ်ရိုင်းထဲရောက်လာပါတယ်။ ခေါင်းပေါ်ရွက်လာတဲ့ ဖူးရှိပုံးလေး ချုပ်းပြီးချင်းပဲ ‘ပျားရည်က စစ်ရဲ့လားအေ’ ဆိုတော့ ‘ညာကမှ သူ့အမျိုးသားပျားဖွင့်လာတာဘာ စစ်မစစ် ပျားသလက်သာ ကြည့်တော့တော်’တဲ့ ကြည့်လိုက်တော့ သစ်ကိုင်းမှာ ချိတ်နေတဲ့ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ပျားသလက် အကြီးတစ်ခု အသေးတစ်ခု။

ပျားရည်စစ်စစ်လေးကို မြည်းကြည့်ရင်း ကျေမတိုင်းကာတွေက်တဲ့ အော်လန်ပျားရည်စစ်စစ်ကို တဗြားနိုင်းတွေ့လိုပဲ ပြည်တွင်းပြည်ပ ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန်ရောင်းချုပ်ရင်တဲ့အခြေအနေရောက်စေချင်မိပါတယ်။

အဲဒီလို့များရှုပါမှ လာရောင်းတဲ့ သစ်တောတွေကို ပစ္စည်းလေးတွေရှိသူလို့ လစဉ် တစ်လ တစ်ခါ နှစ်ခါ

ဆတ်သားခြာက်လာလာရောင်းတတ်တဲ့ ဈေးသည်လည်း
ရှုပါတယ်။ ဆတ်သားခြာက်နဲ့အတူ တောင်ဆိတ်ဆီ
ဆတ်သားအစိုလည်း ယူလာတတ်ပါတယ်။

ကျမှုလည်း အစားကောင်းလေးစားရတဲ့အချိန်
ကိုယ့်လိုပဲ ချစ်ခင်သူတွေစားစေချင်တဲ့စိတ်ရယ် သူကို
လည်း ရောင်းစေလိုတဲ့စိတ်နဲ့ ဆတ်သားသည် ရောက်လာ
ရင် ဖုန်းလေးနဲ့ ဟလို လုပ်ပြီး သူငယ်ချင်းတွေကိုလည်း
ရောင်းပေးပါသေးတယ်။ အိမ်ကမေမေက ကျမှုဝယ်ဝိုင်း
'ငါးသီးရယ် သစ်တောကဖြူပြီးတော့အေးတဲ့' ပြောချင်
တာကတော့ 'ဆတ်သားစစ်စစ်' မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုလိုတာ
ပါ။

အခုခိုရင် နိုင်ငံတာကာအဖွဲ့အစည်းတွေဟာ
ဒေသခံပြည်သူတွေရဲ့ လူမှုစီးပွားမြှင့်တင်ရေးနဲ့ ရေရှည်
တည်တဲ့တဲ့ သစ်တေားစီးအုပ်ချုပ်မှုအတွက် သစ်မဟုတ်တဲ့
သစ်တော့ထွက်ပစ္စည်းတွေကို တန်ဖိုးမြှင့်ကုန်ခြောတိ
လုပ်ခြင်း၊ ဈေးကွက်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်အတူ
သူတေသနဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု
မြှင့်တင်လာကြပါတယ်။

အာရုံဇေသသစ်တောကလွှာပူး ပေါင်းဆောင်ရွက်
ရေးအဖွဲ့(AFoCO)နှင့် သစ်တေားစီးပွားရေး၊ သစ်တော့
သူတေသနရွာနှင့်ပူးပေါင်းပြီး သစ်မဟုတ်သော
သစ်တော့ထွက်ပစ္စည်းကို အခြေခံသည် ပြည်သူအခြေပြု
တစ်ပိုင်တစ်နိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတက်ရေး
စီမံခိန်းကို စတင်နိုင်ရန် ပူးပေါင်းပြုနိုင်းဆောင်ရွက်လျက်
ရှုပါတယ်။ ဒေသတွင်းနိုင်ငံများ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်
သွားမှာဖြစ်ပြီး အာဆီယံလူမှုသစ်တောကွန်ရော်အဖွဲ့၏
နိုင်ငံတာကာမိတ်ဖော်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့ Non-timber
Forest Products - Exchange Program (NTFP-EP)က နည်းပညာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

ကနဦးအနေဖြင့် မျှစ်၊ သင် တိန့်ပတ်သက်၍
ဈေးကွက်ဖြစ်ပြောက်နိုင်စွမ်း၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာဖြစ်
ပြောက်နိုင်စွမ်းနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်ပြောက်နိုင်
စွမ်းတို့ကို NTFP-EP နှင့် ပူးပေါင်းလေ့လာသွားမည်
ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် သစ်မဟုတ်သော သစ်တော့ထွက်
ပစ္စည်းများ ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန်အသုံးချိန်လာစေရန် ရည်
သန်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါတယ်။

စာမျက်နှာ (၄၂)မှု အဆင်

ကျိုးပေါင်းရောဂါ ခံစားနေသူများလည်း ဆန်ဆေး
ရန်င့် သွေးလိမ့်းလျှင်သက်သာသည်။ ကျွန်ုပကိုပို့တိုင်
လည်း မျက်နှာကိုကိုပြီး မျက်ရည်ပုံများကျသောအခါ သမုန်း
ဥက္ကာ သွေးလိမ့်းကာ သက်သာပျောက်က်းဖူးသည်။

ကျွန်ုပကိုးကားသော စာတမ်းများတွင် သမုန်းပင်
၏ အကိုင်းအခက်များကို အညာအသွင် ထင်းအဖြစ်
အသုံးပြုကြသည်။ အပြစ်နှင့်အခေါက်ကိုလည်း မျက်လုံး
နာရောဂါ၊ ရေဖျော်း၊ ခြေဖျော်များအေးခြင်း၊ ဆီးရောဂါ
နှင့်စိတ်အတက်အကျော်မြန်သော ရောဂါတို့တွင် အသုံးဝင်
သည်ဟု ဖတ်ရှုသိရှိရပါသည်။

ထိုကြောင့် သမုန်းပင်တစ်ပင်လုံးသည် လူတို့စား
သုံးရှင်နှင့် ဆေးဖက်ဝင်အပင်လည်းဖြစ်ပြီး ရောဂါမှန်သမျှ
ပျောက်က်းသောကြောင့် ရှေးအခါက သမားမုန်းအပင်ဟု
တင်စားခေါ်ပေါ်ကြပါသည်။

ကျော်ကိုးကား-

**Phyu Phyu San and Yi Yi Han A STUDY
ON MORPHOLOGICAL AND ANATOMICAL
CHARACTERISTICS OF SOME SPECIES OF THE
FAMILY CAPPARIDACEAE**
[Conference] // Yadanabon University. -
Mandalay : [s.n.], 2003.

Win Pa Pa A study on the Uses of Edible Wild
plants and their Contribution to Household
Income in Kyauk tan Village tract, Minbu
Township [Journal]. - Mohnyin Degree College :
3rd Myanmar Korea Conference Research
Journal , 2019. - Vols. Volume 3, No. 2.

Aye Myat Hnin Wai and Soe Myint Taxonomic
Study on Some Members of Angiosperms from
Htooma Mountain [Journal]. - University of
Mandalay : Journal of the Myanmar Academy
of Arts and Science, Vol. 13, 2015.

www.facebook.com.org

ဂိပ်များရုံ ဂေဟမကုန်ဒော်
ရိုင်းဝန်းထိန်းပါရို့

နှေပြည်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီး / ပြည်နယ်များမှ ဖွံ့ဖြိုးရရှိခြင်း စာရင်းချုပ်

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တော်ဦးစီးဌာနသည် တရားမဝင်သစ်နှင့် သစ်တော်တွက်ပစ္စည်းများ ရွှေဖွေဖော်ထုတ်ဖော်သီးရေးအား ပြည်သူ့ပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် လုထာခြေပြေတော်ကြပ်ကြည့် ရှုသတ်းဂိုစနစ် (Community Monitoring and Reporting System- CMRS) အပါအဝင်နည်းလမ်းမြှုပ်နည်း အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ (၁၀-၁၀-၂၀၂၂) ရက်မှ (၁၆-၁၀-၂၀၂၂) ရက်နေ့အထိ နေပြည်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် သစ်တော်ဦးစီးဌာနများမှ ပေးပို့လာသောစာရင်းများအရ တရားမဝင်ကျွန်း (ရရ.၆၀၆၀)တန်၊ သစ်မာ (၂၇.၆၇၈၂)တန်၊ အခြား(၄.၄၉၅၂)တန်၊ စုစုပေါင်း (၁၀၉.၉၈၈၄)တန်၊ တရားခံ(၅၈)ဦး၊ ယာဉ်/ယန်ရား (၄)ဦး ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ပါကြောင်း၊ ဖမ်းဆီးရမိမှုများအနက် အများဆုံးဖမ်းဆီးရမိမှုမှာ ၁၃-၁၀-၂၀၂၂ ရက်နေ့တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ တောင်ငွေခရိုင်၊ အုတ်တွင်းမြို့နယ်၊ ခပေါင်းကြီးစိုင်း၊ အကွက်အမှတ်(ကာကွယ်ရေး၊ ဇူးသာဝါဘဝ၊ အတွင်းမှ တရားမဝင် ကျွန်းသစ်လုံး/ခွဲသား/ခွဲခြမ်း/ဖရုံးခိုင်(၁၀၄)လုံး/ ခေါင်း/ခြမ်း/စိုင် (၂၅.၉၃၄၀)တန်အား ပိုင်ရှင်မဲ့ ဖမ်းဆီးရမိခဲ့ပါသည်။

LANDSLIDES မြေပြုခြင်း

မြန်မာပိတေဂျာ

ဦးဟုတ်လင်း

မြန်မာပိတေဂျာပင်နှင့် ရန်ကုန်ဖြော် ပေါက်ရောက်နေသည့် ပန်းပိတေဂျာပင် သို့မဟုတ် ပသူး ဒိမ္မတေဂျာပင်တို့သည် တစ်ပင်နှင့် တစ်ပင် မျိုးရင်း မျိုးစုခြင်း တွက်သော်လည်း မျိုးစိတ်မျာ မတူကြဘဲ ကွဲပြားခြားနားကြသည်။ ရန်ကုန်ဖြော်တွင် တွေ့ရှိနေရသည့် ဒိတေဂျာပင်မျာ မြန်မာပိတေဂျာပင် မဟုတ်ဘဲ ပသူးပိတေဂျာပင်သာဖြစ်ကြသည်။ ငှါးပိတေဂျာပင် ၂ မျိုး ကို ကွဲပြားခြားနားကြသည်ကို သိရှိနိုင်ရန် တင်ပြအပ်ပါသည်။

အင်္ဂလာင်အမည်။ Burma padauk, Myanmar rosewood.

ပေါ်အမည်။ *Pterocarpus macrocarpus* Kurz.

မျိုးရင်း။ Fabaceae

မျိုးစုံ။ *Pterocarpus*

မျိုးစိတ်။ *macrocarpus*

ငှါးမျိုးစုံ။ ပါဝင်သော သစ်မျိုးများမှာ ---

၁။ ကဗျာလီပိတေဂျာပင် Andaman padauk, *Pterocarpus dalbergioides*.

၂။ ပန်းပိတေဂျာပင် (ပသူးပိတေဂျာပင်) Malay padauk, *Pterocarpus indicus*.

၃။ နှဲသာန်ပင် Red sanders, Red sandalwood., *Pterocarpus santalinus*.

သေည်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ပေါက်ရောက်ခြင်း။ မြန်မာပိတေဂျာပင်သည် မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ လာအိုး၊ ကမ္မာဒေါ်ယားနှင့် မီယက်နှစ်နိုင်တို့၏ ပေါက်ရောက်ကြသည်။ မြန်မာနှစ်နိုင် အထက်မြတ်ပြတ်ရောနောသော ခြောက် သွေ့ဆောများတွင် ပေါက်ရောက်ကြသည်။

တယ်ရှုံး (၃၉)၇၇